

*Publication of this book was made
possible by a grant from PRM,
US State Department*

མཛད་པར་བཀའ་ངོན་སྲིད་དུ་ཆེ་བྱ་རྒྱུ་དང་། བོད་གྱི་
དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་བོད་རྒྱུར་ཕྱག་དཔེ་བཅུ་སྟོད་གཏོང་
འཇུག་ཚོགས་པའི་མཐུན་འགྱུར་གནང་བ་དང་། ཆོ་སྲིད་ལོ་རྒྱུ་
བྱ་ལགས་གྱིས་བཀའ་སློབ་ལྷན་འདོན་གྱིས་ཕྱོགས་བརྒྱུགས་
གནང་བར་ཕྱགས་རྗེ་ཆེ་བྱ། རང་རེའི་ལྷ་སྲུབ་དགེ་ཚུན་ཅམ་
གཙོས་དགེ་ཚུན་ཅམ་པས་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་དཔེ་དེབ་འདི་
ལྷ་སློབ་བྱེད་པར་སྐྱེལ་ལྷག་དང་། བྱང་དོན་འབྲེལ་བཅོད་
བཤེས་སྲིད་སོགས་གྱིས་ལམ་ནས། མགོན་པོ་གང་གི་དགོངས་
བཞེད་དང་མཐུན་པར་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྟོད་
སློབ་སྦྲེལ་ཚགས་ཚུད་གནང་ཐབས་ཡོང་བའི་འཕོད་སྐྱེལ་
བྱ་རྒྱུ་ཡིན། ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་བྱི་ལོ་༢༠༡༦ ཟླ་༤
ཚེས་༡༠ ལ།

དཀར་ཆག

1. བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་འགྲུབ་ལྡོག	1
2. བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ཚ་བ།	4
3. ཚེས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བསམ་སློབ་རྒྱབ་སྐྱོར་སྒྲིག་སྒྲུབ་སྒྲུབ་སྒྲུབ།	7
4. ཚེས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རིང་ལུགས།	10
5. ཚེས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ཀ་བ་གཉིས།	13
6. རང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་།	15
7. དཀར་ཆག་གི་འབྱུང་ཁུངས།	19
8. ཚེས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་དགོས་གཤམ།	23
9. སློབ་ལམ་དང་ལག་བསྟར།	27
10. ཚན་རིག་གི་དུས་སྐབས་ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་།	30
11. ཚེས་དང་མ་འབྲེལ་བར་ལྷ་ཚུལ་འགའ།	34
12. རྒྱ་གར་ནང་ཚེས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རིང་ལུགས།	37
13. ཚེས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་མིག་དཔེ།	40
14. གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་དུས་སྐབས་ཁོད་བཟོད་པ།	44
15. བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ཚ་བ།	48
16. ཚེས་ལུགས་དང་བཟང་སྤྱོད།	51
17. འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་མཁན།	53
18. འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་མཁན།	55

19.	སྦྱིང་བཟང་སྦྱོང་དང་ཚོས་ནས་བཤད་པའི་བཟང་སྦྱོང།	58
20.	མིའི་རང་བཞིན་ལ་བཟང་སྦྱོང་གི་ཚ་བ་འཇུགས་པ།	61
21.	རང་གིས་རང་ཉིད་ལ་ལྷ་ཚུལ།	63
22.	སེམས་ཅན་གྱི་དོན།	67
23.	མི་དང་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་བྱང་པ།	69
24.	མ་ཡི་བཙེ་དུང།	72
25.	སྣང་རྗེ་ནི་བདེ་ཐབས་གྱི་མང་གཞི་ཡིན།	75
26.	མིའི་རྣམ་ཤེས་དང་སྦྱིང་སྦྱུག་མཉམ་ཚོལ།	78
27.	སྣང་རྗེ་སྦྱོང་བཅས།	82
28.	བདེ་བ་དང་སྦྱུག་བསྐྱེད།	84
29.	གཞི་ཚའི་འདྲ་མཉམ།	88
30.	བདེ་སྦྱིང་འཚོལ་བ།	91
31.	རྩལ་ལོན།	93
32.	ཕྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན།	96
33.	བདེ་ཐང།	99
34.	མཇུག་འབྲེལ།	101

བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲུང་ལྗོངས་

ཕྱི་ལོ་༡༩༣༥ ལོར་ངོས་རང་བོད་བྱང་ཤར་ཁུལ་གྱི་གྲོང་
 གསེབ་ཚུང་ཚུང་ཞིག་ནང་སྐྱེས་ཤིང་། ད་ཆ་ང་རང་ན་ཚོང་
 ཀྱི་ལས་ལཱ་ལེ་ལོ་ཞིག་ཡིན། ངོས་ཀྱི་དར་མའི་མི་ཚེ་ཕལ་ཆེ་བ་
 རྒྱལ་ཁབ་མེད་པའི་སྐྱབས་བཙུན་ལ་ཞིག་བྱས་ཏེ་རྒྱ་གར་
 རང་བསྐྱེད་པ་ཡིན། དེ་ནི་ལོ་ངོ་ལྔ་བརྒྱ་ལྷག་རིང་གི་དཔེ་མ་
 ཡུལ་གཉིས་པ་ཡིན། ངས་མཚམས་དེ་ཅིང་མོ་དང་སྐྱེས་ལས་
 ང་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་མགོན་པོ་རྒྱན་རིང་ཤོས་དེ་ཡིན་ཞེས་ཤོད་
 གྱི་ཡོད། ངོས་དང་ན་ཚོང་མཉམ་པའི་མི་གཞན་དང་འབྲེ་
 བར། ངོས་ཀྱིས་ཀྱང་ང་ཚོ་གར་དུ་སློང་སའི་འཇམ་སྐྱིང་
 འདིར་འགྲུང་ལྗོངས་གཏོང་མཁན་གྱི་མདོན་གསལ་དོད་པའི་
 བྱུང་བ་མང་པོ་དངོས་སུ་མཐོང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་༡༩༦༠ རེ་
 གྲངས་ཀྱི་མཚུག་ནས་བཟུང་། ངས་ད་དུང་འཇམ་སྐྱིང་གི་
 ཡུལ་གྱི་མང་པོའི་ནང་འགྲུལ་བཞུད་ཐེངས་མང་བྱས་པ་དང་།

དུས་ཡུན་དེའི་རིང་རྒྱལ་སྐྱོངས་མི་གཅིག་པའི་མི་རིགས་འདྲ་
 མིན་མང་པོ་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་རྒྱ་ལྗང་། མི་དེ་དག་གི་ཁྲིད་
 རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་དང་། སྲིད་སྐྱོན། རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་མོ།
 འཛམ་གླིང་ནང་གི་རྒྱལ་ས་ཆེན་ཆོས་ལུགས་ཁག་གི་དབུ་
 ཁྲིད་ཅུ་མ་མིན་པར། ལས་རིགས་དང་འཚོ་གནས་མི་གཅིག་
 པའི་མི་དམངས་མ་ཡང་མང་དག་ཅིག་ཡོད།

ངས་འདས་ཟེན་པའི་མི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དེ་དག་ལ་བྱི་མིག་ཅིག་
 ལྟ་དུས། དགའ་ཚོར་སྐྱེ་འོས་པའི་རྒྱ་མཚན་མང་པོ་མཐོང་
 གི་འདུག གསོ་བ་རིག་པའི་ཚན་རིག་ནང་ཡང་ཐོན་ལུང་བ་
 ལ་བརྟེན་ནས། འཆི་རྐྱེན་ལ་ཐུག་པའི་ན་ཚ་མང་པོ་སངས་
 དག་བཏང་བ་དང་། མི་ས་ཡ་མང་པོ་དབུལ་ཕོངས་ཀྱི་གནས་
 ལས་གྲོལ་ཉེ། དེང་རབས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་དང་འཕྲོད་བསྟེན་ལྟ་
 སྐྱོང་གི་ལམ་བུར་བསྐྱོད་ཐུབ་བ་བྱུང་། ང་ཚོར་འགོ་བ་མིའི་
 ཐོབ་ཐང་གི་ཡོངས་ཁྲབ་གསལ་བསྐྱབས་གཅིག་ཡོད་ཅིང་།
 དེ་ལྟའི་ཐོབ་ཐང་གི་གལ་གནད་ཐད་གོ་རྟོགས་ཤུགས་ཆེར་
 འཕེལ་ཡོད། དེའི་གྲུབ་འབྲས་སུ་རང་དབང་དང་དམངས་
 གཙོའི་ལམ་ལུགས་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་དར་ཁྲབ་བྱེད་པ་
 དང་། འགོ་བ་མི་རིགས་རྣམས་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པའི་ངོས་

འཇིན་གོང་མཐོར་འགོ་བཞེན་མཆིས། ཁོར་ཡུག་བདེ་ཐང་གི་
 གལ་གནད་ཐད་ལའང་གོ་རྟོགས་འཕེལ་བཞེན། ལྷོགས་མང་
 རོ་ཞིག་ནས། འདས་བའི་དུས་རབས་སྲེད་ཅམ་ཡས་མས་ཀྱི་
 དུས་ཡུན་དེ་ནི་ཡར་རྒྱས་དང་བཟང་ལྷོགས་ཀྱི་འགྲུང་ལྷོག་
 གི་དུས་ཤིག་ཡིན།

བཟང་སྦྱོང་གི་རྩ་བ།

ཚོན་རིག་ལ་ཆ་བཞག་ན། སྤྱི་དངོས་པོའི་ཐོག་ནས་ཁེ་སན་
 མང་པོ་ཞིག་བསྐྱུན་ཡོད་ཀྱང་། ར་ཚོས་ཡིད་སྦྱོན་གྱིས་སའི་
 གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་རྩའི་འཕྲོ་བ་མའི་རིན་ཐང་དང་རང་རྒྱུད་
 ཏུ་གོང་སྤེལ་འདོད་པའི་རིན་ཐང་དེ་དག་ཡང་རྒྱས་གཏོང་
 ཚེད་ཀྱི་མང་གཞི་ཞིག་ཚོན་རིག་གིས་ད་དུང་མཁོ་བསྐྱུན་
 སྤུང་མེད། ད་འོན་ལོ་རོ་སྟོང་ལྷག་མང་པོའི་རིང་མི་རྣམས་
 གྱིས་འབད་བཙོན་བསྟེན་བ་བཞིན་ར་ཚོས་ཀྱང་ཚོས་ལ་
 བརྟེན་ནས་ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་འཚོལ་ན་སྦྱས་སྤིད།
 ཚོས་ལུགས་ཀྱིས་འདས་པའི་དུས་ཚོད་ནང་མི་ས་ཡ་མང་
 པོར་སན་བཏགས་ཡོད། ད་ལྟ་སན་འདོགས་བཞིན་བ་དང་།
 མ་འོངས་པར་ཡང་སུ་མཐུན་སན་གདག་རྒྱུར་ཐེ་ཚོམ་མེད།
 འོན་ཏེ། དེས་ཀུན་སྦྱོང་གི་ལམ་སྟོན་དང་མི་ཚེ་དོན་དང་ལྡན་
 བ་བཟོ་བར་སན་ཐོགས་ཇི་ཅམ་ཡོད་རུང་། དེང་དུས་ཀྱི་
 [དམིགས་བསལ་]ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་འཛམ་གླིང་ནང་།
 ཚོས་ལུགས་གཅིག་ལུས་བཟང་སྦྱོང་གི་གཞི་རྟེན་འདང་གི་

མེད། དེའི་རྒྱ་མཚན་གཅིག་ནི་ད་ཆ་འཛམ་གླིང་ནང་གི་མི་
 མང་པོས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་གྲག་པ་གང་གིའང་རྗེས་སུ་འབྲང་
 གི་མེད། རྒྱ་མཚན་གཞན་ཞིག་ནི། ལོ་ལ་གཅིག་གྱུར་དང་
 རིག་གཞུང་སྣ་མང་ཡོད་པའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་
 གི་ནང་འཛམ་གླིང་གི་མི་རྣམས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་
 འདུག་ཏུ་ཉེ་བར་འབྲེལ་ནས་ཡོད་སྟབས། ཚོས་ལུགས་
 གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལ་གཞི་བཙུག་པའི་བཟང་སྤྱོད་དེ་ར་
 ཚོ་ཁ་ཤས་ཀྱི་སློབ་མ་མ་གཏོགས་འཚམ་པོ་མེད་ཅིང་། ཚང་
 མང་དོན་སྣོད་ལྡན་པ་ཞིག་མི་ཡོད། ང་ཚོ་པོད་པ་ཚོས་
 དུས་རབས་མང་པོའི་རིང་རི་ཡི་ར་བའི་རྒྱབ་ཏུ་གང་ལ་གང་
 འཚམ་སྤྱིད་པོ་བྱས་ནས་བསྟན་པ་བཞིན། གནལ་སྤེལ་མི་
 རྣམས་ཉ་ལམ་ཁེར་རྒྱུད་དུ་གནས་པའི་སྐབས། ཚོ་ཁག་སོ་
 སོས་རང་རང་གི་ཚོས་ལུགས་ལ་གཞི་བཙུག་པའི་བཟང་
 སྤྱོད་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ལམ་འཚོལ་བར་དཀའ་ངལ་
 འསྟུན་གྱི་མེད། ཡིན་ནའང་དེང་གི་ཆར་ང་ཚོས་སྤང་མེད་དུ་
 བཞག་པའི་ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཐང་གྱི་དཀའ་ངལ་དག་
 སེལ་བར་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་གྲག་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ལ་
 གཞི་བཙུག་ན། དེ་ཡོངས་ཁྲབ་ཅུ་བ་ནས་ཆགས་མི་ཐུབ་
 ཅིང་ཉག་ཉག་འདད་གི་མེད། ད་ལྟ་ང་ཚོར་གང་དགོས་པ་ནི་

ཚོས་སྤྱད་ལ་མ་བཞེན་པར། ཚོས་དད་ཡོད་པ་དང་མེད་
 པ་ཚང་མས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་ཁས་ལེན་བྱུང་བའི་ཚོས་དང་
 མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྲོལ་གྱི་ཐབས་ལམ་ཞིག་དགོས།

ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བསམ་སྒྲིལ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་

ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཐབས་ལམ་འདིའི་སྐོར་ངོས་ཀྱི་
 བསམ་སྒྲིལ་འཁོར་སྒྲུངས་ཐད་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་དང་ཀུན་སྐོར་གང་
 འདྲ་ཞིག་གིས་ངོས་ཀྱི་སྣ་ཚུལ་ལ་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་བའི་སྐོར་
 ཚིག་ཁ་ཤིག་ལྟ་བུ་ཡིན། ངོས་རང་སྤྱི་བུའི་གནས་
 སྐབས་ནས་བཟུང་། བོད་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐོར་རྒྱུ་མེད་
 བང་བའི་གྲུ་བ་ཞིག་བྱས་ནས་བསྐྱད་བ་ཡིན། བཟང་སྐྱོད་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱུས་དང་། དེ་ག་ནང་བཞིན་འཕྲོ་བ་མའི་རང་བཞིན་
 དང་བདེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་སྣ་བུའི་གནད་དོན་ཐད་ངོས་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱུས་ལྡན་སྐོར་རྒྱུ་རྒྱུ་དེ་ལས་བྱུང་། སྐྱེད་ཀྱི་ཐོག་
 བས། བཟང་སྐྱོད་ཉམས་ལེན་ཆེད་ངོས་ཀྱི་ཉིན་དེའི་ཐབས་
 ལམ་ལ། རྒྱ་གར་རྒྱ་ལེ་རྒྱུའི་སྐོར་རྒྱུ་གྱི་སྤྱད་དཔེ་ཁག་
 གིས་ཤུགས་རྒྱུ་གཉིད་ཟབ་པོ་བྱིན་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ནང་
 ཚད་མ་དེག་པའི་གཏུན་ཚིགས་དང་མཉམ་དུ་བཟང་སྐྱོད་ཀྱི་
 འཚོ་གནས་དང་བསམ་སྒྲིལ་གྱི་ཉམས་ལེན་བྱེད་པ་གཅིག་
 ཏུ་བསྐྱེབས་ཡོད། ངོས་ནས་རྒྱ་ལེ་རྒྱུའི་སྐོར་རྒྱུ་གྱི་ཙུ་ཆེའི་

གདམས་ངག་བཟང་པོ་འགའ་རྒྱངས་པ་དེའི་ཀུན་སྐོང་ནི་ནང་
པ་མང་དུ་གཉོང་རྒྱ་ཅ་བ་ནས་མིན།

མདོར་ན། ལུ་སྤྱོད་ས་སུ་ནང་ཚོས་འཆད་ཁྲིད་བྱེད་རོགས་
ཞེས་ངོས་ལ་རེ་སྐྱལ་བྱེད་སྐབས། དེ་ག་གཞུང་དང་ཤེས་
ཡོན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོངས་ནང་གཉོང་ལེགས་པར་མ་རྒྱུགས་པའི་
ཚོས་གྱི་ཉམས་ལེན་ཁག་ཁོང་ཚོར་ངོ་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུའི་བསམ་
རྒྱལ་དེ་ནི་སྤྱིར་བཏང་ནས་ཡག་པོ་མི་འདུག་ཅེས་ངས་རྒྱན་
དུང་རང་སྐྱེད་གྱི་ལྟ་རྒྱུལ་ནན་བརྗོད་བྱེད་གྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་
བྱེད་པ་ནི་དཀའ་ངལ་དང་དོན་མེད་མགོ་རྒྱུ་ཡོང་བའི་གཞི་
བྱེད་མིན། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ། ངོས་གྱི་ཀུན་སྐོང་ནི་འགྲོ་བ་
མིའི་བདེ་སྐྱིད་གོང་འཕེལ་སྲུང་ཞབས་འདེགས་ལྷུ་རྒྱ་དེ་
རང་ཡིན། གལ་ཏེ་ངོས་རང་གི་སྐྱོལ་རྒྱུན་གྱི་ཁྲུང་ལོར་ལས་
གཞན་རྣམས་ལ་པན་ཐོགས་མཆིས་ཆེ། ངས་ཁྲུང་ལོར་དེ་
དག་གི་ཐོག་སྐྱོང་བྱས་ན་ཡག་པོ་ཡོད་ཀྱི་རེད་སྟེ།
གྱི་འདུག དེ་དག་གི་ཐད་རང་ངོས་ནས་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་
རོགས་ཞེས་འཛོད་སྐྱལ་ལྷུ་རྒྱ་ཡིན། རང་གིས་བརྟག་དབྱེད་
བྱེད་པའི་སྐབས། གལ་སྲིད་གནའ་པོའི་རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་བུ་
གྱི་རྗེད་དོན་འགའ་ཞིག་སོ་སོར་པན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་

མཐོང་ན། ཉ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་གལ་ཉེ་མ་མཐོང་
ནའང་སྐྱོན་ཅི་ཡང་མེད།

ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རིང་ལུགས།

ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རིང་ལུགས་ནི་དོས་ཀྱིས་ཚོས་དང་
 མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྲོད་ཅེས་བརྗོད་བའི་གཞི་རྟེན་ཡིན། མི་
 འགའ་ཞིག་དང་སྣུག་པར་དུ་ཡི་ཤུ་དང་ཁ་ཆེའི་ཚོས་ལྗོགས་
 རོ་མོ་ཁ་ཤས་ལ་དོས་ནས་བེད་སྲོད་བྱེད་བའི་ཐ་སྣང་ཚོས་
 དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞེས་བས་དཀའ་ངལ་བཟོ་གི་ཡོད་པ་ངས་
 །ཤེས་ཀྱི་ཡོད། འགའ་ཞིག་གི་དོར། ཚོག་དེ་ག་རང་གིས་
 མཐའ་གཅིག་དུ་ཚོས་ཁས་མི་ལེན་བའམ་ཡང་ན་དེ་བས་
 ཚོས་ལ་སྤང་བྱུག་བྱེད་པ་སྟོན་ཞིང་། ཁོང་ཚོའི་བསམ་བཤད།
 ཚོག་དེ་བེད་སྲོད་བྱེད་པས། བཟང་སྲོད་ཀྱི་ནམ་གཞག་དང་
 མི་མང་གི་འཚོ་བའི་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཁོད་ནས་ཚོས་
 ལུགས་ཟུང་འདོན་བྱེད་པར་ངས་རྒྱབ་སྲུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་
 ལྟར་མཐོང་ཤས་ཆེ། དེ་ནི་དོས་ཀྱི་སེམས་ནང་གང་ཡོད་པ་
 དེ་རྩ་བ་ནས་མ་ཡིན། དེ་ལས་སློབ་སྟེ། ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་
 བ་ཞེས་བའི་ཐ་སྣང་འདིའི་ཐད་དོས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་ནི་རྒྱ་གར་
 བང་ཡོངས་གྲགས་སུ་བེད་སྲོད་བྱེད་སྤངས་དེ་ལས་བྱུང་བ་

ཞིག་ཡིན།

དང་དུས་གི་རྒྱ་གར་ལ་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཙ་མིམས་
 སྤྱི་གཞི་ཡོད་པ་དང་། ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་
 ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སློབས་པ་ཡོད། ཚིག་དེ་རྒྱ་གར་གྱི་བེད་
 སློང་བྱེད་སྟངས་ནང་། ཚོས་ལུགས་སམ་ཚོས་ལ་དད་པ་
 ཡོད་མཁན་ལ་རྒྱལ་འགལ་མིན་པ་ལྟ་ཅི། རོན་དངོས་སུ་
 ཚོས་ལུགས་ཚང་མར་སེམས་གཉིང་ནས་གུས་བཀུར་དང་
 དགོངས་ཡངས་དགོས་ཚུལ་སྟོན་ཞིང་། ཚོས་ལ་དད་པ་མེད་
 མཁན་ཚོ་ཡང་རྒྱུད་ཅིང་གུན་ལ་སྟོན་པ་དང་སྤྱོད་པ་སྤེལ་
 དང་བྲལ་བའི་སློང་རྒྱལ་ཞིག་སྟོན་གྱི་ཡོད། ཚོས་དད་ཡོད་
 མཁན་དང་མེད་མཁན་ཚང་མར་པན་རྒྱན་གཉིས་མོས་གྱི་
 བཟོད་པ་དང་གུས་བཀུར་དགོས་སྐོར་གྱི་དོན་སྟོན་པའི་ཚོས་
 དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་གྱི་གོ་དོན་འདི་ནི་རྒྱ་གར་
 གྱི་དམིགས་བསལ་ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་གཞུང་གི་རྒྱལ་སྤྱོད་ས་
 ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་གཞན་པ་ཞིག་ལ། ཐ་སྟོན་
 དེའི་ཐད་ལྷན་སྤྱོད་པའི་གོ་རྟོགས་ནི་ཡུ་རོབ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་
 དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་བྱུང་མིན་ནམ་སྟེ། རོས་རང་
 ལོ་རྒྱུས་སྐྱེ་བ་མིན་ཞིང་། ལྷན་པར་དུ་བརྗོད་དོན་དེའི་ཐོག་

མཁས་པ་གང་ཡང་མ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཡུ་རོལ་ནང་ཚན་རིག་
 འཕེལ་རྒྱས་ཏེ་ཅང་ལྷུང་པོ་བྱིན་པ་དང་སྒྲགས། རྒྱ་མཚན་
 གྱི་ཐོག་ནས་དབྱད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་སུ་བྱིན་པ་ལྟ་བུ་སྣང་
 ཞིང་། རྒྱ་མཚན་གྱི་ཐོག་ནས་དབྱད་པ་བྱེད་པའི་ནང་། དེ་
 སྲོལ་ཚོངས་དད་དུ་བྲགས་པ་ལ་སོགས་པར་དགག་བྱ་བྱས་
 ཡོད།

ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ཀ་བ་གཉིས།

ཡོངས་ཁྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་བྱས་པའི་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་
 བཟང་སྤྱོད་ལ་འདྲུག་པའི་ཐབས་ལས་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ལ།
 གཞི་ཅིའི་ཅ་འཛིན་གཉིས་ཁོ་ན་ངོས་འཛིན་དགོས་པར་ངོས་
 བས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འགྲོ་བ་མི་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་
 དེ་གཉིས་ཀ་ང་ཚོའི་རྒྱན་ལྡན་གྱི་སྤོང་བ་དང་རྒྱན་ཤེས་གྱི་
 རོག་ལ་གཞི་བཞག་སྟེ་ལས་སྤོང་བའི་ཉོག་ལས་སྤྱོད་ཀྱི་
 གཉིས་ཀ་དེར་དུས་ཉམས་ཞིབ་གྱི་རྟེན་དོན་རོག་ལས་ཁྲུངས་
 རྒྱུལ་ར་སྤྱོད་བྱས་ཡོད་ཅིང་། དམིགས་བསལ་བསམ་སློབ་
 ཚོན་རིག་དང་། དབང་ཅིའི་ཚོན་རིག་སྤྱོད་དབྱུང་ཚོན་རིག་
 ལྟ་བུའི་ཁྲུབ་ཁོངས་ཁྲོད་ནས་ར་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། ཅ་འཛིན་
 དང་པོ་ནི། ང་ཚོ་འགྲོ་བ་མི་རིགས་གཅིག་གླུར་ཡིན་པ་དང་།
 བདེ་བ་འདོད་པ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་མི་འདོད་པའི་གཅིག་གླུར་
 གྱི་མངོན་འདོད་དེ་ངོས་འཛིན་བྱེད་དགོས། གཉིས་པ་ནི།
 ང་ཚོའི་ལུས་པོའི་གྲུབ་སྤྱངས་དངོས་ཀྱི་ཆ་ནས་སྤྱི་ཚོགས་
 ཀྱི་སེམས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་ཚུད། འགྲོ་བ་མིའི་དངོས་ཡོད་

གནས་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་ཚོས་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི་པན་ཚུན་གཅིག་
 ལ་གཅིག་བརྟེན་ནས་ཡོད་པའི་འབྲེལ་བ་ཤེས་ཉོག་ས་བྱ་རྒྱ་
 དེ་ཡིན། ཅེ་འཇོན་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས། ང་ཚོ་རང་ཉིད་
 དང་གཞན་གྱི་བདེ་ཐབས་གཉིས་སོ་སོར་འབྲེད་མི་ཐུབ་པའི་
 འབྲེལ་ལམ་ངོས་འཇོག་དང་ཤེས་ཉོག་ས་ཐུབ་ཅིང་། གཞན་
 གྱི་བདེ་དོན་ལ་ང་ཚོས་བཙོས་མིན་གྱི་སེམས་ཁུར་ཞིག་
 ལོང་འཕེལ་གཏོང་ཐུབ། དེ་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་
 བཟང་སྲོད་ཀྱི་གོ་ཉོག་ས་བསྐྱུན་རྒྱ་དང་ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་
 ཐང་རྒྱད་ལ་སྐྱེད་པའི་གཞི་ཉེན་རན་བོ་ཞིག་འཇུག་ས་ཐུབ་
 པར་ངོས་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་རིན་ཐང་
 གི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་རང་ཉིད་གཞན་དང་འབྲེལ་ནས་ཡོད་
 པའི་ཚོར་བ་ཞིག་རྟེན་ཐུབ་པ་དང་། ལྷ་དོག་པའི་རང་ཁེ་
 དོན་གཉེར་གྱི་རྒྱ་ལས་གྲོལ་ཏེ། མི་ཚེ་དོན་ཡོད་པ་དང་།
 དམིགས་ཡུལ་ལྡན་པ། འདོད་ཚོ་ཁེངས་པ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ།

ནང་མེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་།

འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྱི་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་ཉ་ལས་པའི་ཡར་
 རོན་བྱུང་ཡོད་ནའང་། ད་དུང་མི་རྣམས་ལ་རྒྱན་ཆད་མེད་
 པར་དཀའ་ངལ་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་འཕྲད་བཞིན་ཡོད། འཛམ་
 གླིང་ནང་འཕྱོར་ལྡན་གྱི་ས་ཁུལ་ཁག་ཏུ། མི་རྣམས་ཀྱིས་
 མི་ཚེ་སྐྱེལ་སྤངས་དང་ཡོངས་སྡོད་ཐད་ཉ་ཅང་རྒྱས་སྡོས་
 གྱེད་བཞིན་ཡོད་ནའང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཐ་ན་གཞི་རྩའི་
 དགོས་མཁོ་ཡང་ཐོབ་མི་སྲབ་པའི་མི་ས་ཡ་མང་པོ་ལྷག་ནས་
 ཡོད། གང་དམག་མཚུག་སྤིལ་བ་དང་མཉམ་དུ་གོ་ལ་ཡོངས་
 ཀྱི་རྒྱལ་ཤན་མཚོན་ཆའི་གཏོར་བརྒྱག་གི་དངངས་འཆབ་
 ཉུང་དུ་སོང་མོད། མི་མང་པོ་ཞིག་ད་དུང་གོ་ལག་ལྡན་པའི་
 དམག་འཐབ་ཀྱི་དཀའ་ངལ་དང་བྱུས་ཉེས་འོག་གནས་སུས་
 ཡིན། ས་གནས་མང་པོའི་ནང་མི་རྣམས་ཁོར་ཡུག་གི་དཀའ་
 ངལ་ལ་གདོང་ལེན་གྱེད་དགོས་ས་དང་། ཆབས་ཅིག་རང་
 ཉིད་ཀྱི་འཚོ་ཐབས་ལ་ཉེན་ཁ་འཕྲད་བཞིན། དུས་མཚུངས་
 མི་གཞན་མང་པོ་ཞིག་འབྲ་མཉམ་མེད་ས་དང་། ལྡོག་ཟ་རུལ་

སྲུངས། བྲང་བདེན་མེད་པ་བཅས་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་བཞིན་
ཡོད།

དཀའ་ངལ་འདི་དག་ནི་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་
ཅམ་མིན་པར། དཔལ་འབྱོར་ཡར་ཐོན་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་
རྣམས་ཀྱི་ནང་དུའང་ཆང་རག་ལ་ངན་ལོ་བ་དང་། དུག་རྫས་
ལོག་སྲོད། ཉང་ལུལ་གཞོན་འཆེ། སྲིམ་ཆང་ཁ་འཐོར་སོགས་
རྒྱ་ཁྲབ་དུ་བྱིན་པའི་སྲི་ཚོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཐེ་བའི་དཀའ་
ངལ་མང་དག་ཅིག་འཕྲད་བཞིན་ཡོད། མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་
གི་བྱ་སྤྲུག་དང་། ཁོང་ཚོའི་ཤེས་ཡོན། མ་འོངས་པར་འཛམ་
བུ་གླིང་འདིའི་ནང་ཁོང་ཚོས་རི་འཛོན་སོགས་ལ་སེམས་
ཁྲལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ད་ལྟའི་ཆར་ཡང་མིའི་བྱ་སྲོད་ཀྱིས་ང་
ཚོའི་རྒྱ་སྐར་འདིར་གསལ་བ་དུ་མེད་པའི་གཏོར་སྲོན་བཟོ་སྲིད་
པ་འདི་ང་ཚོས་ངོས་འཛིན་བྱེད་དགོས་ཤིང་། འདིགས་སྣང་
འཕར་མ་བཟོ་གི་ཡོད། དེང་དུས་ཀྱི་མི་ཚོའི་གཞོན་ཤུགས་
དང་མཉམ་དུ་དངངས་སྐྱེས་དང་། སེམས་ཁྲལ། ལྷམ་སེམས་
དང་ཁེར་རྒྱུད་གི་ཚོར་བ་སོགས་འཕེལ་བཞིན། དེའི་འབྲས་
བུར། ངོས་རང་ས་སྲོགས་གང་དུ་བྱིན་ཀྱང་མི་ཚོས་སྤྲུག་
སྐད་རྒྱག་གི་འདུག་ལ། ངོས་རང་ལ་མཚོན་ནའང་། དུས་

ནས་དུས་སྐྱེས་ལྷོ་གསལ་པའི་སྐྱོར་ཤོད་དགོས་པ་ཆགས་ཀྱི་
འདུག

དེས་ན་ང་ཚོ་འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ཁྱོད་ཉན་ཉན་
གཅིག་གིས་འདང་གི་མེད་པ་དེ་གསལ་པོ་རེད། འོ་ན། མ་
འདང་བ་དེ་གང་རེད་དམ་ཞེ་ན། ངའི་བསམ་པར། ཅུ་བའི་
དཀའ་ངལ་ནི། ང་ཚོས་ཕྱི་དངོས་པོའི་མཐུན་རྐྱེན་ཐད་རིམ་
བཤང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་དོ་སྣང་ཉ་ཅང་ཤུགས་ཆེ་བྱེད་པ་
མ་གཏོགས། བཟང་སྤྱོད་དང་ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ལ་དོ་
སྣང་མ་བྱེད་པ་འདིས་ལན་པ་རེད།

ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཟེར་དུས།   སེམས་ཅན་སྐྱེ་ཡིན་
རུང་ང་ཚོས་དགའ་པོ་བྱེད་པ་དང་རང་ཤུགས་ཀྱིས་སྦྱང་ཉེ་
པོ་བྱེད་སའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ལ་ཟེར།   དེ་ནི་ང་ཚོ་སེམས་
ཅན་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ལུས་པོའི་གྲུབ་ཆའི་རང་བཞིན་གྱི་
ཐོག་ནས་འཚོ་བཞགས་དང་འཚར་ལོངས་བྱེད་པར་མཁོ་བའི་
སེམས་ཁུར་དང་། བཅེ་བ། བུམས་བའམ་མདོར་ན་སྦྱང་རྗེ་
དང་ལྡན་པའི་ཁོར་ཕུག་ཅིག་དགོས་པ་ལས་བྱུང་། སྦྱང་རྗེའི་
གོ་དོན་སྦྱང་པོ་ནི་གཞན་གྱི་སྐྱུག་བསྐལ་སེལ་བར་འདོད་

བ་དང་། བདེ་སྲིད་གོང་དུ་སྐྱེལ་འདོད་པ་དེ་ཡིན། འདི་ནི་
 བར་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་ཀྱང་འབྱུང་སའི་བར་སེམས་
 ཀྱི་ཚ་དོན་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོ་ཚང་མས་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་པན་
 སེམས་དང་། བཟོད་བསྐྱེད་། ངང་རྒྱུད་རིང་པོ། དགོངས་
 ཡངས། གཏོང་སེམས་བཅས་ལ་ཡིད་སློན་བྱེད་པ་དང་། དེ་
 ག་ནང་བཞིན་འདོད་རུ་བྱེད་དང་། ངན་སེམས། ཞེ་སྣང་། ཚོངས་
 ཞེན་སོགས་སྟོན་རྒྱུད་མི་དགའ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་
 སེམས་གཏིང་ནས་སྤྱིང་རྗེའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཁ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ལས་
 བྱུང་བའི་ང་ཚོའི་བར་བྱམས་བཅའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཉུང་
 བཅོམ་ཆེན་པོས་གོང་དུ་སྐྱེལ་བ་དང་། གཞོད་ཚབས་ཆེ་
 བའི་ཉོན་མོངས་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་ཚུལ་སྦྱོང་བ་དེར་མི་ཀྱང་
 གྱིས་དགའ་མོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱས་པའི་ཁེ་སན་དང་
 པོ་དེ་སོ་སོ་རང་ཉིད་ལ་ཡོང་རྒྱུར་དོགས་པ་མེད། ང་ཚོའི་
 རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འདི་དག་སྣང་མེད་དུ་སྦྱར་འཛོགས་བྱེད་པ་ནི་
 སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱི་གྲོང་གུན་ཞིག་ཡིན། དེར་སང་གི་འཇམ་
 མྱིང་ནང་ང་ཚོར་འབྲུག་བཞིན་པའི་དགའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་
 བྱི་དེ་ལྟར་སྦྱང་རྒྱུད་བཏང་བའི་འབྲས་བུ་ཞིག་རེད།

དཀའ་ངལ་གྱི་འབྲུང་ཁྱད་སྤྱོད།

དུས་ལྷན་མི་རིང་བའི་སྲོལ། ངས་རྒྱ་གར་གར་སྲོགས་གྱི་ས་
 གནས་ཚེ་རི་སར་བསྐྱོད་པ་ཡིན། ལུང་བ་དེའི་ཆ་གས་སུ་
 གཏོགས་པའི་ས་ཁུལ་ནང་དང་། ལྷག་པར་དུ་ས་གནས་དེ་
 རང་གི་མིའི་ཁྲིད་དུ་དབུལ་ཕོངས་གྱི་དཀའ་ངལ་གྱིས་རྒྱེན་
 པས་ཉེ་དུས་འབྲུག་ཚོད་དང་ངོ་ཚོལ་གྱི་ལངས་འཆབ་ཆེ་
 རུ་སོང་ཡོད། ང་རང་ས་གནས་དེ་ནས་ཡིན་པའི་སྤྱི་འབྲུས་
 ཤིག་དང་སྤྱི་གཞུང་གི་གནད་དོན་དེ་དག་གི་ཐོག་ལ་བསྐྱོད་
 བྱས་པ་ཡིན། ཁོང་བརྒྱུད་ནས་ཤེས་གསལ་ལ། མི་རིགས་
 དེ་དག་གི་ཐོབ་ཐང་སྤང་སྲོལ་བྱ་རྒྱ་དང་། ཁོང་ཚོར་ཐ་ན་
 དངོས་པོའི་མཐུན་འགྱུར་སྤྱོད་ཆེད། དེ་གར་སྲོལ་ཚུན་ནས་
 ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཐབས་ལམ་དང་མ་དདུལ་ལྡེང་ངེས་བཏང་
 བའི་སྲིད་གཞུང་གི་ལས་འཆར་མང་པོ་ཡོད་འདུག། འོན་ཏེ།
 དཀའ་ངལ་ནི་སློག་ཟ་རུལ་སུངས་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་གཞི་
 དེ་དག་ཐོག་མའི་དམིགས་ལྷུལ་གཞིར་བརྒྱང་པ་ན་འབྲས་
 འཕྲོན་མི་འདུག་ཅེས་ཁོང་གིས་བཤམ་བྱུང་། ལས་གཞི་

དེ་རིགས་ལག་བསྟར་བྱེད་པར་འགན་འཁུན་བསྐྱར་བའི་མི་
ཚམས་བྲང་བདེན་མེད་པ་དང་། འཛོན་ཐང་མེད་པ། འགན་
ཁུར་མེད་པ་བཅས་གྱིས་ཉམས་ཉེས་སུ་བཏང་བར་བརྟེན།
དེ་དག་ཕན་མེད་དུ་གྱུར་བ་རེད།

དཔེ་མཚོན་འདིས་ལམ་ལུགས་ག་འགྲིག་པོ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་།
དེས་ཕན་འབྲས་འཛོན་མིན་ནི་དེ་ལག་བསྟར་བྱེད་སྐབས་ལ་
རག་ལས་ཡོད་པ་ཏུ་ཅང་གསལ་པོ་སྟོན་གྱི་ཡོད། མཐར་
ལམ་ལུགས་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་ཡང་ན་བརྒྱུད་རིམ་གང་
ཡིན་རུང་། དེའི་ཕན་འབྲས་ཐོན་ཚད་ནི་དེ་དག་ལག་བསྟར་
བྱེད་པར་འགན་འཁུན་ཡོད་པའི་གང་ཟག་སྐྱེར་སོ་སོ་ལ་རག་
ལས་བ་ཞིག་རེད། གལ་ཏེ་མི་སོ་སོའི་བསམ་སྲོལ་རང་
ཚུགས་ལག་པོ་ཟེན་མ་ཐུབ་ན། དེའི་རྐྱེན་གྱིས་ལམ་ལུགས་
ལག་པོ་དེ་བེད་སྲོལ་ལོག་པར་བཏང་ནས། ཁེ་ཕན་ཡོང་
སྲུང་ཚབ་ཏུ་གཞོན་སྲོལ་གྱི་རྒྱར་འགྱུར་གྲིད། འདི་ནི་འགྲོ་
བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་བྱ་སྲོལ་མཐའ་དག་ལ་ཁུབ་པའི་ཡོངས་
གཤམ་གྱི་དངོས་ཡོད་གནས་སྐབས་ཤིག་ཡིན། ཚོས་
ལུགས་ཀྱང་དེ་ལྟར་རེད། མ་གཞི་མི་རྣམས་མི་ཚེ་དོན་དང་
ཐུན་ཞིང་བདེ་སྲོལ་རང་གནས་པར་རོགས་རམ་བྱ་སྲུང་བྱས་

བ་ཚོས་ལ་ཡོད་ཀྱང་། ཚོས་དེ་ཡང་བེད་སྲོད་ལོག་པར་
 བཏང་ཚེ། འཇུག་ཚོད་དང་དཔེ་འབྲེད་ཀྱི་རྒྱུར་འགོ་སླིད། དེ་
 ག་ནང་བཞེན་ཚོར་ལས་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁྲབ་ཁོངས་
 བར། ལས་ལུགས་ཆ་ལག་ཚང་བ་ཞིག་ཡོད་སྲིད་ཀྱང་། དེ་
 དག་བེད་སྲོད་བྱེད་མཁན་རྣམས་འོ་ཚ་ཁྲིལ་མེད་དང་རང་
 འདོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་དུ་སོང་ན། ལས་ལུགས་དེ་དག་གི་
 ཁེ་སན་ཡང་རྒྱུད་དུ་གཏོང་རྒྱ་རེད། ལྷན་ས་མ་ལེགས་བ་ཞིག་
 ལ། ང་ཚོས་འདི་ནི་མིའི་བྱ་སྲོད་ཀྱི་རིགས་མང་པོའི་ནང་བྱང་
 བ་མཐོང་བཞེན་ཡོད་ལ། བ་ན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཅེད་མོའི་ནང་ཆ་
 བཞག་ནའང་། རྒྱལ་ཟུགས་པའི་ཉེར་ལེན་ལས་ཅེད་མོའི་
 བང་བདེན་གྱི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཉེན་ཁའི་གནས་སུ་འཇུག་གི་
 ཡོད།

རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བོ་མང་པོས་དཀའ་ངལ་དེ་དག་ལ་དོ་
 ལྷང་བྱང་ཡོད་ཅིང་དེ་དག་བཙོས་སྐྱུར་བྱེད་པར་རང་རང་སོ་
 སོའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་ཁྲབ་ཁོངས་ཁྲིད་ནས་རྣམ་ལུགས་བསམ་རྣམ་
 དག་གིས་ལས་དོན་སྐྱབ་བཞེན་ཡོད་པ་ཤོད་ག་ལ་དགོས།
 ཆབ་སྲིད་པ་དང་། གཞུང་ཞབས་པ། སློབ་སྡེ་ཚོད་པ། ལེས་
 ཡོན་སློབ་སློན་པ། ཁོར་ལུག་ཆེད་ལས་པ། ཏུར་བཙོན་ཅན་

སོགས་མི་རྣམས་ཀྱིས་འདིའི་ཚོག་འབད་བཙོན་ལུ་མཐུད་
 གྱུད་བཞིན། འདིས་ཕན་ཚོགས་གང་ལེགས་ལྷུང་ཡོད་པ་
 ཅི་ཡིན་ཏུ་ལེགས། འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་ཚོག་ཁྲིམས་དང་
 རྒྱིག་སྲོལ་གསར་པ་བཟོས་པ་ཙམ་གྱིས་ང་ཚོའི་དཀའ་ངལ་
 བས་ཡང་སེལ་མི་ཐུབ། མཐར་ང་ཚོའི་དཀའ་ངལ་གྱི་འབྱུང་
 ཁུངས་ནི་གང་ཟག་སྐྱེར་སོ་སོའི་རིམ་བར་རག་ལས་ཡོད།
 གལ་སྲིད་མི་རྣམས་ཀྱིས་སྲོད་ཀྱི་རིན་ཐང་དང་རང་རྩོགས་
 ཟེན་རྒྱས་ཐོངས་ན་ཁྲིམས་དང་རྒྱིག་སྲོལ་གང་འདྲ་ཞིག་
 གིས་ཀྱང་འདད་གི་མ་རེད། དངོས་པོའི་རིན་ཐང་ལ་དོ་གལ་
 གཙོ་བོ་གྱུར་བ་དེ་སྲིད་དུ། དང་བདེན་མེད་པ་དང་། རྒྱོག་
 ཟ་རུལ་སྲུངས། འདྲ་མཉམ་མེད་པ། བཟོད་བསྐྱེན་མེད་པ།
 འདོད་རྩམ་བཅས་ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ལ་དོ་སྣང་མེད་
 པའི་ཕྱིའི་རྣམ་པ་འདི་དག་ལུ་མཐུད་གནས་རྒྱུ་རེད།

ཚོས་དང་མ་འགྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་དགོས་གཤམ།

སྐད་ཆ་འདི་རྒྱུ་དུས་ནས་གྲུ་ཆས་སྤོན་ནས་འོངས་པའི་མི་
 ཞིག་གིས་བཤད་དུས་ཁྱད་མཚར་པོ་མཐོང་སྲིད། ཡིན་ནའི་
 དས་འདིར་སྤོན་གང་ཡང་མཐོང་གི་མི་འདུག དའི་ཚོས་ཀྱི་
 ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་ང་རང་གི་ཚོས་ལུགས་ལས་བཞུལ་ཉེ། ཚོས་
 ལུགས་གཞན་དང་ཚོས་ལུགས་མེད་མཁན་བཅས་སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་དོན་དང་ཁེ་སན་སྤྱོད་འབད་བཅོམ་བུ་
 རྒྱུར་བསྐྱལ་བ་བཞེན་ངས་དེར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ལུགས་རྒྱག་
 གི་ཡོད།

འཇིག་རྟེན་ཡོངས་ཁྲབ་ཀྱི་བཟང་སྤོད་ལ་འཇུག་པར་ཚོས་
 དང་མ་འགྲེལ་བའི་ཐབས་ལམ་གསར་བ་ཞིག་འབད་བཅོམ་
 གྱེད་པ་དེ་ནི་འགྲུབ་སྲིད་པ་ཞིག་དང་དགོ་མཚན་ལྡན་པ་
 ཞིག་ཏུ་ངོས་ནས་ཡིད་ཆེས་གྱེད་ཀྱི་ཡོད། དའི་ཡིད་ཆེས་
 དེ་ནི་ང་ཚོ་འགོ་བ་མི་ཚང་མ་གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་ཡག་པོ་བྱུང་
 བ་བསམ་པའི་སློབ་འབྲེལ་སོ་དེར་ངས་ཤེས་རྟེན་པ་ལས་

ལྷུང་། ར་ཚོས་ཅི་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་པན་ཐོགས་ཤིག་ལྷུང་ན་
 བསམས་ནས་བྱེད་གྱི་ཡོད། དུས་མཚུངས་ར་ཚོ་ཚང་མས་
 གཞན་གྱི་བཀའ་རྒྱུ་ལ་ཡི་རང་བྱེད་ཅིང་། རང་བཞིན་སྣན་
 ལྷུས་གྱིས་ར་ཚོ་ཚང་མས་མིའི་གཞི་རྩའི་རིན་ཐང་བྱམས་
 པ་དང་སྣང་རྗེ་སོགས་ལ་དོན་གཉེར་བྱེད་གྱི་ཡོད། ར་ཚོ་
 ཚང་མས་གཞན་གྱི་ཞེ་སྤང་ལས་བཅེ་བ་དང་། སེར་སྣ་ལས་
 ལྷུན་པ་འདས་གྱི་ཡོད། ར་ཚོའི་ཁྲོད་རང་ལུགས་ཞེན་འཛིན་
 དང་། མ་གུས་པ། འཁོན་འཛིན་བཅས་གྱི་ཚབ་རྩ་བཟོད་པ་
 དང་། གུས་བཅི། དགོངས་ཡངས་བཅས་ལ་མི་དགའ་བ་
 བྱེད་མཁན་ཡོད་དམ།

ལྷ་ཚུལ་འདིའི་ཐོག་ནས། ཚོས་ལུགས་གང་དང་ཡང་རྒྱུ་བ་
 འགལ་དུ་མི་འགོ་བ་དང་། དོན་གྲུང་ངེས་པར་དུ་ཚོས་
 ལུགས་ལ་ལྷོས་མི་དགོས་པར་ནང་སེམས་གྱི་རིན་ཐང་གི་
 གཞི་རྩ་བཟོན་པོ་བཟོ་བའི་ལམ་ཞིག་དང་ཐབས་ལམ་ཞིག་ར་
 ཚོའི་གོ་རྟོགས་གྱི་ཁྲོད་དུ་ཡོད་པར་ངོས་ལ་ཡིད་ཆེས་བཟོན་
 པོ་ཡོད། རོས་གྱིས་དེ་བའི་འདིའི་ནང་བཟང་སྲོད་གྱི་ལྷ་ཚུལ་
 གསར་པ་འདི་ཡར་རྒྱས་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་སྐོར་རྒྱས་པར་
 བཤད་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཚོས་དངོས་

གཙོ་སྤྱོད་པའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་དུས་སྐབས་འདིའི་ནང་། བཟང་
 སྲོད་ཀྱི་གོ་ཉོག་གས་དང་ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་གས་ཆེན་པོ་
 ཡིན་པའི་གོ་ཉོག་གས་གོང་མཐོར་གཏོང་བར་པན་ཐོགས་ཡོང་
 རྒྱུའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཐོག་མར་ངས་ངས་བར་དུ་གསལ་པོ་བཟོ་དགོས་པ་ཞིག་ལ་
 རོས་ཀྱི་ཀུན་སྲོད་ནི་བསམ་སྒྲུབ་རིན་ཐང་ཐོག་བཅན་བཀའ་
 གཏོང་རྒྱ་དེ་མིན། དེ་ལྟར་བྱས་ན་པན་ཐོགས་གང་ཡང་མེད།
 རྩི་ནས་བཟང་སྲོད་ཀྱི་རིན་ཐང་ཐང་བཅན་པོ་དབང་ཡོད་བྱེད་
 པ་དེར་པན་ལུས་ཐོན་པ་ཞིག་མེད། དེའི་ཚབ་དུ་ང་ཚོ་མི་རེ་
 རོ་རེས་ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་གི་གལ་གནད་ཤེས་ཉོགས་
 བྱེད་དགོས་ཞེས་འབོད་སྐྱེལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གང་ཡིན་ཞེ་ན།
 ང་ཚོས་དོན་གཉེར་བྱེད་བཞིན་པའི་ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་
 ཐང་འདི་དག་ནི། ཡ་རབས་བཟང་སྲོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་འཆམ་
 མ་ཐུན་ཀྱི་འཛམ་གླིང་ཞིག་དང་གང་ཟག་གླེང་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་
 ཞེ་བདེ་དང་། ཡིད་ཆེས། དོན་དུ་གཉེར་བའི་བདེ་སྲིད་གཉེས་
 ཀའི་འབྲུང་ཁུངས་ཤིག་ཡིན། འཛམ་གླིང་གི་ཚོས་ལུགས་ཆེ་
 ཁལ་ཚང་མས་བཅེ་བ་དང་། ལྷིང་རྗེ། བཟོད་བསྐྱེད། དགོངས་
 ཡངས་བཅས་ལ་དོ་གལ་ཆེན་པོར་བཅི་བས་ནང་སེམས་ཀྱི་

རིན་ཐང་གོང་འཕེལ་གཏོང་ལྷན་པ་དང་གཏོང་གི་ཡོད་པར་
 ཐེ་ཚོམ་མེད། རོན་ཀྱང་དེང་སང་འཛམ་གླིང་ནང་གི་དངོས་
 ཡོད་གནས་ཚུལ་ནི་བཟང་སྟོན་གྱི་གཞི་རྩ་ཚོས་ལུགས་ནང་
 འཛིན་པ་དེ་ད་ཆ་འདང་གི་མེད། རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས།
 ཚོས་ལུགས་ཀྱི་མཚན་མ་ལས་འདས་པའི་སེམས་དོན་རིག་
 པ་དང་བཟང་སྟོན་ཐད་ལ་བསམ་སློབ་གཏོང་བའི་ཐབས་ལམ་
 ཞིག་འཚོལ་བའི་དུས་ལ་བབ་ཡོད་པར་ངོས་ནས་ཡིད་ཆེས་
 གྲེད་གྱི་ཡོད།

མྱོན་ལམ་དང་ལག་བརྟུང་།

ངོས་ནི་ཚོས་བ་ཞིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཚོས་ལུགས་གཅིག་
 ལུས་ང་ཚོའི་དཀའ་ངལ་ཚང་མ་སེལ་མི་ཐུབ།

དུས་ཡུན་མི་རིང་བའི་སྡོན། བི་རྒྱུར་(Bihar)དུ་ནང་བའི་ལྷ་
 ཁང་གསར་བ་ཞིག་གི་དབུ་འབྱེད་ཆེད་དམིགས་བསལ་
 མཛད་སྒོ་ཞིག་གི་ཐོག་ང་རང་བཅར་བ་ཡིན། བི་རྒྱུར་ནི་
 དམིགས་བསལ་མི་འབོར་མང་བ་དང་དབུལ་ཞིང་ཐོངས་
 བའི་རྒྱ་གར་གྲང་ཕྱོགས་ཀྱི་མངའ་སྡེ་ཞིག་ཡིན། ངོས་ཀྱི་
 རྒྱུགས་པོ་རྙིང་བ་བི་རྒྱུར་མངའ་སྡེའི་སྡོན་ཆེན་ཁོ་རང་གིས་
 གཙོ་བོ་ཡིད་ཆེས་ཐོག་ནས་གཏམ་བཤད་ལེགས་པོ་ཞིག་
 སྲེལ་བའི་སྐབས། སངས་རྒྱལ་བཙུན་ལྷན་འདས་ཀྱི་བྱིན་
 རྒྱལ་ལ་བརྟེན་ནས་ད་ཆ་བི་རྒྱུར་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ངེས་
 རེད་ཅེས་གསུངས་སོང་། དེ་རྗེས་ང་རང་སྐད་ཆ་འོད་རླུང་
 མཚམས་ལ་སྲེལ་སྐབས། བྱེད་བརྟན་བཞིག་གི་ཚུལ་དུ།
 གལ་ཏེ་བི་རྒྱུར་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་དེ་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལ་

ཉག་ཅིག་ལ་རག་ལས་ཡོད་ན། སློན་མ་ནས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་
 དགོས་དེས་རེད་ཅེས་ངོས་ནས་བསམ་ཚུལ་བཤད་པ་ཡིན།
 གང་ཡིན་ཞེ་ན། བེ་བུར་ནི་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྷན་འདས་
 གང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པ་སངས་རྒྱས་ས་སྟེ་གནས་
 མཚོག་རྗེ་རྗེ་གདན་ཆགས་སའི་ནང་པའི་གནས་ཅ་ཆེ་ཤོས་
 ཡོད་ས་དེ་ཡིན། འགྲུང་བ་ངོ་མ་ཡོང་བར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 གྱིན་རྒྱབས་ཅ་ཆེན་ཡིན་མིན་ལ་ས་ལྟོས་བར་དེར་སློན་ལམ་
 འདེབས་པ་ཙམ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་ང་ཚོར་དགོས་ཀྱི་ཡོད།
 ང་ཚོས་དངོས་སུ་བྱ་བ་དེ་དང་དེ་ལག་བརྟུང་བྱས་ནས་སྐྱབ་
 དགོས།

འདིས་གྱིན་རྒྱབས་དང་སློན་ལམ་འདེབས་པ་ནམས་པན་
 མེད་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་མེད། ངོས་ནས་ཀྱང་སློན་ལམ་
 འདེབས་པ་ནི་སེམས་ཁམས་ལ་པན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་
 བར་བཅི་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེའི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་
 མཐོང་རྒྱ་ཁག་པོ་ཡོད་པ་ངོས་ལེན་བྱེད་དགོས། དཔེར་ན།
 འོན་དངོས་སུ་གྲུབ་འབྲས་དེས་ཅན་ཞིག་འོན་གཉེར་བྱེད་
 པའི་སྐབས། སློན་ལམ་གྱིས་དེང་དུས་ཚན་རིག་གི་གྲུབ་
 འབྲས་ལྟ་བུར་བསྐྱར་མི་བྱུང། ལོ་ཤས་སློན་ང་རང་མི་བདེ་

བའི་སྐབས། མི་རྣམས་ཀྱིས་ང་རང་ལ་སློན་ལམ་འདེབས་པ་
 ཤེས་ཉོགས་བྱུང་དུས་ཉ་ཅང་སྐྱིད་པོ་འདུག འོན་ཀྱང་ངས་
 འོས་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ལ། ང་རང་གང་དུ་སྐྱབ་བཅོས་
 བྱེད་སའི་སྐབས་ཁང་དེའི་ནང་སོ་སོའི་ན་ཚ་བཅོས་བྱེད་ཀྱི་
 ཡོ་ཆས་ཆེས་ཐོན་གསར་ཤོས་ཡོད་པ་མཐོང་དུས་དེ་བས་
 དགའ་སློ་ཆེ་བ་ཡོང་གི་འདུག

ཚན་རིག་གི་དུས་སྐབས་ནང་སེམས་ཀྱི་རིམ་འཕེལ་།

ཚན་རིག་གི་དུས་སྐབས་ཤིག་གི་ནང་། བང་སེམས་ཀྱི་རིམ་
ཐང་དང་བཟང་སྲོད་ལྡན་པའི་མི་ཚེ་དགོས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ད་
འཕེལ་ལོ་སོ་ཞེས། ཚན་རིག་གི་ཐོག་ནས་འགྲེལ་བརྗོད་ཆ་ཚང་
པ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཤིན་ཏུ་འོས་པར་སྤངས། ཚན་རིག་གི་ཞིབ་
འཇུག་རྒྱུ་རྒྱུ་དེ་གཞི་ལ་བཞག་ནས་དེ་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་ད་དུང་མི་
ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་གྲང་། དུས་ཚོད་དང་མཉམ་དུ་བང་སེམས་
ཀྱི་བཟང་སྲོད་ཀྱི་རིམ་ཐང་ཐང་ཚན་རིག་གི་སྐབས་ཀྱི་ད་བརྟན་
པོ་ཞིག་རིམ་པས་ཐོན་སྲིད་པར་འོས་པ་ཡིད་ཚེས་ཡོད།

ང་རང་ཚན་རིག་པ་ཞིག་མིན་པ་གསལ་པོ་རེད། འོས་སྐྱ་གྲུ་
ཞིག་ཡིན་པའི་སྐབས་དེར་དུས་ཀྱི་ཚན་རིག་ནི་འོས་ཀྱི་སྲོལ་
རྒྱུ་སྲོལ་སྲོད་གི་ཆ་ཤས་མ་ཡིན། འོན་ཀྱང་བཅོན་གྲོལ་དུ་
འགྲོར་བ་ནས་བཟུང་། འོས་ནས་དེའི་ཐང་སྲོལ་སྲོད་གང་ལ་
གང་འཚམ་བྱས་པ་ཡིན། ད་བར་མི་ལོ་སྟུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་
ཀྱི་རིང་། དའོས་ཁམས་རིག་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་

རིག་པ། རྒྱུ་དངོས་རིག་པ། སེམས་ཁམས་རིག་པ། ལྷག་
 པར་ཉེ་དུས་ཀྱི་དབང་ཅའི་ཚན་རིག་བཅས་ཚན་རིག་གི་
 རྩལ་ཁོངས་མང་པོའི་ཁྲིད་ཀྱི་མཁས་དབང་དང་ཉམས་ཞིབ་
 པ་རྣམས་དང་མཉམ་དུ་འཆར་ཅན་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་རྒྱ་
 བྱང་།

ཚོས་ལུགས་ཚང་པའི་ནང་གི་སྐོམ་སྐྱབ་སྐོལ་རྒྱན་གྱིས་ནང་
 གི་སྤོང་བ་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་སྐོར་ལ་འཚོལ་ཞིབ་
 བུ་རྒྱུར་དོན་ཅན་གཉིད་ཟབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་བསྐོ་
 སྤང་དེ་དག་ཁྲིད་དོས་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་གཅིག་ཅི་རྩོག་པ་
 དང་། སེམས་ཚོར། ལུལ་ཅན་གྱི་སྤོང་བ་ལྷ་བུའི་སྡེ་ཚན་ཐང་
 ཚན་རིག་གི་གོ་རྩོགས་འཚོལ་སྐྱབ་བུ་ཕྱིར་ཡིན། དུས་ལུན་
 རིང་པོར་སྤང་མེད་དུ་ལུས་པའི་གནད་དོན་དེ་དག་གི་ཚོགས་
 ད་ཆ་ཚན་རིག་དང་ལྷག་པར་དུ་དབང་ཅའི་ཚན་རིག་གི་དོ་
 ལྷང་སྤར་བས་འཕེལ་བཞིན་པའི་དོན་དངོས་ཀྱིས་ངོས་ལ་སློ་
 སྐོབས་ཆེན་པོ་སྡེལ་བྱུང་། རྩལ་ཁོངས་དེ་དག་ནང་ཚན་རིག་
 གི་ཐབས་རྩལ་ཐང་ཉེ་དུས་ཡར་རྒྱས་སྤྱིན་པར་ང་རང་ཉ་ཅང་
 དག་འཕོ་བྱུང་། དེའི་ནང་གང་ཟག་གསུམ་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་
 བས་ལུལ་ཁུངས་རྒྱུལ་བྱེད་པའི་སྐོལ་རྒྱན་ཚན་རིག་གི་ཅ

འཛིན་དེ། ད་ཆ་རྒྱ་སྤྱི་དམིགས་ཏེ། ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤོང་བའི་སྤྱབ་
ཁོངས་ཁོང་བརྟག་དབྱུང་བྱེད་པ་དེ་ཚུང་པར་བྱས་ཡོད། དེའི་
དཔེ་མཚོན་ཞིག་ནི་ངོས་གྱི་གྲོགས་པོ་འདས་པོ་པ་རན་སི་
སེ་ཁོ་ལྷེ་རི་ལཱ་(Francisco Varela)ཡི་དབང་ཅའི་འཆར་སྤྱང་
རིག་པའི་ཁོང་གྱི་ལས་གཞི་དེ་ཡིན།

སློམ་སྤྱབ་གྱི་ཉམས་ལེན་དང་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་རྒྱད་ལ་
སྤྱི་དམིགས་སྤྱི་མེད། འུམས་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ། སེམས་ཞི་
དུལ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་གྱི་འབྲུགས་རྒྱུན་རྣམས་རྟོགས་
པའི་སྤྱད་ཚན་རིག་གི་གཞི་རྟེན་གང་ཅེད་སྤྱབ་མིན་ཐད་ངོས་
ལ་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་སློབ་ནས་ཤེས་འདོད་ཡོད། གཤམ་སྤྱི་དམིགས་
ཚན་རིག་གིས་ཉམས་ལེན་དེ་རིགས་འབྱུང་སྤྱི་དམིགས་དང་པན་
ཐོགས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ཁྱེད་སྤྱི་དམིགས་རྒྱུ་རྒྱུ་སྤྱི་དམིགས་
ན། དེ་དག་གཞི་རིམ་གྱི་ཤེས་ཡོན་བརྒྱུད་ནས་གོང་སྤྱི་དམིགས་
གཉོང་སྤྱི་དམིགས་ཅེས་ངོས་རྣམས་དུས་ཏུ་བསམ་གྱི་
ཡོད།

སྤྱབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ། ད་ཆ་འཕེལ་འགྱུར་སྤྱི་དམིགས་
རིག་པ་དང་། དབང་ཅའི་ཚན་རིག་ དེ་མིན་སྤྱབ་ཁོངས་

གཞན་ནང་རྒྱ་མཚན་ལྡན་པའི་རོ་ཐོག་གི་དབང་རྟགས་མང་
 དག་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་ཐ་ན་ཚན་རིག་གི་ལྷ་ཚུལ་
 ཐོག་ནས་ཀྱང་། རང་འདོད་མེད་པ་དང་གཞན་ལ་སེམས་
 ལྷུང་བྱེད་པ་ནི་ང་ཚོ་རང་གི་ཁེ་སན་ཙམ་མ་ཡིན་པར། ང་
 ཚོའི་ལུས་པོའི་གྲུབ་ཚའི་རང་བཞིན་གྱི་ཐོག་ནས་རང་ཆས་
 ལྷ་ཡོད་པའང་བསྟན་ཡོད། དེ་ལྷ་བྱའི་དབང་རྟགས་ང་ཚོ་
 མེད་གྱི་ཚྱོང་བ་དང་མཉམ་སྡེ་བ་བྱས་ཤིང་། རྒྱན་ཤེས་དང་
 ལྷུང་འབྲེལ་བྱས་ན། རོས་གྱི་བསམ་པར། ཚོས་ལུགས་གྱི་ལྷ་
 གྲུབ་བམ་དང་པར་ཅ་བ་ནས་མ་བརྟེན་པར་འགོ་བ་མིའི་གཞི་
 ཅའི་རིན་ཐང་རྒྱད་སྟོང་བྱེད་པའི་པན་ཡོན་ཐད་སྐྱབ་བྱེད་
 ལུགས་ཆེ་ཞིག་སྐྱབ་བྱུང། དེ་ལ་ངས་དགའ་བསྐྱུ་ལྷ་གི་ཡོད།

ཚོས་དང་མ་འགྲེལ་བར་ལྷ་རྒྱལ་འགའ།

ལུ་བ་སྟོགས་སུ་དབང་ལུགས་ཆེ་བའི་མི་སྣ་དང་བཙུགས་སྐྱུར་
 ལྟེད་པོ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཚོས་ལུགས་ནི།   འགོ་བ་མིའི་
 ཐར་བའི་ལམ་ཞིག་ཏུ་མ་བཅིས་པར་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་འགོག་
 རྒྱུ་ཞིག་ཏུ་བསྟུན་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་། དུས་རབས་ཉི་ལུ་
 པའི་ནང་ཚོས་དང་མ་འགྲེལ་བའི་ལྷ་བ་ལུགས་ཆེ་ལྷན་པའི་
 མ་ཁེ་སིའི་རིང་ལུགས་ཀྱིས་ཚོས་ནི་མི་མང་གི་དུག་རེད་
 ཅས་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྟོན་བརྗོད་ཀྱང་བྱས། དེའི་ཡང་
 བའི་མཚུགས་འབྲས་སུ། དམར་པོའི་སྲིད་གཞུང་དེ་དག་གིས་
 དཔུང་ལུགས་ཆེན་པོས་འཇོམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྱི་གང་སར་
 ཚོས་ལུགས་ཐོག་བཙན་གཞོན་བཏང་ཡོད།

པའི་བསམ་བར། ལོ་རྒྱུས་འདིའི་མཚུགས་འབྲས་སུ། ལུ་བ་
 སྟོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཚོས་དང་མ་འགྲེལ་བའི་རིང་
 ལུགས་ཞེས་པའི་བསམ་ཚུལ་ནི་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཚོས་
 ལུགས་ཀྱི་འགའ་རྒྱ་ལྟ་བུར་མཐོང་གི་ཡོད།   ཚོས་དང་

མ་འགྲེལ་བའི་རིང་ལུགས་དང་ཚོས་གཉིས་ཉག་ཏུ་ཕན་
 ཚུན་རྒྱབ་འགུལ་དང་མཉམ་གཞན་མི་སྲུབ་པ་ལྟར་མཐོང་
 ཞིང་། མྱོགས་གཉིས་པོའི་རྗེས་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱི་དབར་
 མངོན་གསལ་དོད་པའི་དོགས་པ་རྣམ་ཉོག་དང་སྤང་འཛིན་
 གྱིས་ཁེངས། ཚོས་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འགོག་
 རྒྱུ་ཞིག་རེད་ཟེར་བའི་བསམ་ཚུལ་དེ་དོས་ནས་ཁས་ལེན་
 སྲུབ་ཐབས་མེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག རོས་ཀྱི་བསམ་པར་
 ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐབས་དོན་ལ་གཞིགས་ན། ཚོས་ལ་ངོ་ཚོལ་
 གྱེད་པའི་བསམ་སློབ་འབྲེལ་སོ་དེ་པལ་ཆེར་ཉོགས་ཏུས་པ་
 ཞིག་ཡིན། རིམ་བཤུ་མིན་ནང་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ལྟེ་གནས་
 དང་ཚོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་རྗེས་འབྲང་པ་ཚོས་གཞན་ལ་བལྟ་
 གཞོག་གཏོང་བའི་བྱ་སྡོད་ཁོད་གཏོགས་པའི་བཟོད་མི་
 བདེ་བའི་བདེན་དོན་རྣམས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཁ་གྲགས་
 ཤིང་། ཚོས་ལ་ཁག་བཏགས་ནས་དཀའ་ཉོག་དང་གཉལ་
 གཞོན་ཆེད་བེད་སྡོད་བཏང་བའང་བྱུང་ཡོད། ཐ་ན་འཆེ་མེད་
 ཞི་བའི་ལྟ་སྲུབ་ཅ་བར་འཛིན་མཁན་གྱི་ནང་ཚོས་ཀྱང་སྡོན་
 འཇུགས་དེ་ལས་རྒྱུད་དེ་གཡོལ་སྲུབ་ཀྱི་མེད།

འོན་ཀྱང་དེ་ལྟའི་སྡོན་བཟོད་གྱེད་སྐབས། ཚོས་ལ་དམིགས་

བའི་སྐྱོན་བརྗོད་དང་ཚོས་གྱི་ལྟེ་གནས་ལ་དམིགས་བའི་
 སྐྱོན་བརྗོད་དབར་ཁྱད་པར་འབྱེད་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་
 གཉིས་སྟོགས་ཡོངས་ནས་ཐ་དད་རེད། དའི་བསམ་བར། རྒྱི་
 ཚོགས་དང་བདེན་གྱི་ལྟ་ཚུལ་རྣམས་ཚོས་ལུགས་ནང་འཁོད་
 བའི་རྣམ་གཞག་དང་སྟོགས་གང་ཐད་ནས་མི་མཐུན་བ་མེད།
 གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྟོལ་རྒྱན་གྱི་ཚོས་ལུགས་ཆེ་ཁག་ཚང་མའི་
 སྙིང་དབུས་སུ། འགོ་བ་མའི་ཁྱད་ཚོས་བཟང་པོ་རྣམས་གོང་
 འཕེལ་གཏོང་རྒྱ་དང་། སྙིང་རྗེ་དང་། བཟོད་པ། དགོངས་
 ཡངས། སེམས་བཟང་པོ། སྐྱེད་གྱི་རང་ཚུགས་ལྟ་བུའི་རིན་
 ཐང་རྣམས་གཅེས་སྐྱོང་བྱ་རྒྱའི་དམིགས་ལུལ་བཅངས་ཡོད།

རྒྱ་གར་ནང་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རིང་ལུགས།

རྒྱ་གར་གྱི་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཅ་ཁྲིམས་སྲོལ་གཏོང་
 གྱུར་པོ་འོར་འར་སྤི་ ཨར་ ཨམ་སྤེ་ཀར་(B. R. Ambekar)དང་
 འོག་འར་རྩ་རྟེན་ ག་སྤྱ་ད་(Rajendra Prasad)ལྟ་བུའི་མི་སྣ་
 རྣམས་ལ་ངོས་ནས་གྲུས་བཅི་ལྷུ་ཞིང་། རྩ་རྟེན་མཚོག་ད་
 རང་གིས་དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱུའི་སྐལ་བ་བྱུང་། འོར་རྣམས་
 གྱིས་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རིང་ལུགས་གོང་མཐོར་གཏོང་
 བའི་དམིགས་ཡུལ་ཡང་ཚོས་ལུགས་མེད་པ་བཟོ་ཕྱིར་མ་
 ཡིན་པར། རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་ཚོགས་ཁོད་དུ་ཚོས་ལུགས་སྣ་
 ཚོགས་ཡོད་པ་རྣམས་ལུགས་མཐུན་གྱི་སློབ་སྦྱོར་འདྲིན་
 གྲུ་ཕྱིར་ཡིན། ཅ་ཁྲིམས་སྐུལ་འདེད་གནང་མཁན་བདག་ཉིད་
 ཚེན་པོ་གུན་རྩི་སྤྱི་ཉིད་ཚོས་པ་གཤམ་མ་གཅིག་ཡིན་ཞིང་།
 འོར་གིས་ཉིན་རེའི་ཞལ་འདོན་འདུ་ཚོགས་སྐབས། ལུང་པ་
 གུན་གྱི་ཚོས་ལུགས་གྱི་སྲོལ་རྒྱུན་ཆེ་ཁག་ཚང་མའི་ཚོས་
 གྱི་བསྟོན་དབྱངས་དང་དཔེ་ཆ་ཁག་འོངས་སུ་གཏོགས་པ་
 གནང་གི་ཡོད། དེ་ལྟའི་ལྷན་པོ་མེད་པའི་དཔེ་མཚོན་ནི་རྒྱ་གར་

མི་མང་གི་རྒྱུན་སྲོལ་ཁྲོད་དུ་ད་ལྟོ་ལང་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་
ཡོད།

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གུན་རྒྱུ་མཚོག་གིས་ཉམས་ལེན་གནང་
བའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བཟོད་བསྐྱོད་དེ་རིགས་ནི་རྒྱ་གར་ནང་
གསར་བ་གང་ཡང་མ་ཡིན། དེའི་ཅ་བ་མི་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་
འདས་པའི་གནའ་རབས་ལ་ལྷག་ཡོད། དཔེར་ན། ཡི་ཤུའི་
མ་ཤི་ཀའི་དུས་རབས་ཀྱི་སྟོན་དུས་རབས་གསུམ་པའི་ནང་
ཚོས་རྒྱལ་ལྷན་མེད་ཀྱིས་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་བའི་སྐབས་
རྫོང་རིང་གི་ཐོག་ལ་བཞོན་པ་ལས་གསལ་པོར་མངོན། རྫོ་
བཞོན་ཡི་གེ་གཅིག་གི་ནང་ཚོས་ལུགས་གཞན་ལ་གུས་
ཞབས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དེ་ལྟར་བྱས་ན་རང་གཞན་
གཉིས་ཀའི་ཚོས་ལུགས་སྲ་བརྟན་ཆེ་རུ་འགོ་བ་ཡིན་ཞེས་
འདུག་ལྟར་བྱས་ཡོད། དེར་མ་ཟད་ལེགས་སྦྱར་གྱི་གཞུང་
ལུགས་ནང་ཤེས་ཡོན་ཐད་པན་ཚུན་བཟོད་བསྐྱོད་དང་བཟོ་
སྟངས་ལྷག་པོ་བྱེད་པའི་གནའ་བོའི་རིག་གཞུང་ཞིག་བསྟན་
གྱི་ཡོད། རྒྱ་གར་ནང་། ལྷ་སྲུབ་ཀྱི་ལངས་སྲོགས་མང་པོ་
ཞིག་སྲ་མོའི་དུས་ནས་བཟུང་བཟོ་སྟངས་ལྷགས་ཆེན་པོ་བྱེད་
པའི་བཟོད་གཞི་ཞིག་ཡིན། མ་ན་ལངས་སྲོགས་ཁ་ཅིག་

དེར་དུས་ཀྱི་དངོས་གཙོ་སྤྲོ་བ་དང་འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་
 མི་འདོད་པའི་ལྟ་བུ་དང་ཉ་ཅང་འབྲ་པོ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱ་གར་གྱི་
 སྲོལ་རྒྱན་ཚོད་དེ་དག་ལ་གུས་ཞབས་དང་བཅི་བཀུར་བྱེད་
 པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན། དགོན་མཚོག་དང་སྤྱི་བ་སྤྱི་མ་སོགས་
 ཁས་མི་ལོན་པའི་རྒྱང་འཕེན་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྗེས་འབྲུག་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་ཁྱེད་ཀྱི་གུགས་སའི་དབྱེད་གཞི་མང་དག་ཅིག་
 གནའ་བོའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ནང་བཞུགས་ཡོད།
 རྟོག་དཔྱོད་པ་ཁག་ཅིག་གིས་རྒྱན་དུ་རྒྱང་འཕེན་པའི་ལྟ་བུ་
 དེ་ཚད་ལྟ་རེད་ཅེས་ཡང་སེ་འགོག་གི་ཡོད། ཁོང་ཚོའི་གཞི་
 ཅའི་དངོས་གཙོ་སྤྲོ་བའི་འདོད་ཚུལ་དེ་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ལངས་
 རྩུགས་ཤིག་ཏུ་དོ་གཤམ་ཆེན་པོར་བཅིས་པ་དང་། ཁོང་
 ཚོའི་སྲོལ་གཏོད་བྱེད་པོ་དེར་བྲང་སྲོང་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།
 རྒྱ་གར་གྱི་ས་སྤྱོད་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱང་འཕེན་པའི་ལྟ་བུའི་
 རྩུགས་འཛིན་པ་རྣམས་ལའང་ཡི་རང་དང་གུས་བཀུར་གནང་
 ཞིང་། རྒྱལ་པོ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཚོས་ལུགས་གཞན་གྱི་དད་
 པར་དགོངས་ཡངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཅི་འཛོག་གནང་བ་དང་།
 དེའི་དཔེ་མཚོན་འབྲུལ་མེད་གཅིག་ནི་ཁ་ཚའི་རྒྱལ་པོ་ཨཀ་ལྷར་
 (Akbar)ཡིན། ཁོང་གིས་ཉིན་དུ་དང་ཡི་ཤུ་སོགས་ཚོས་ལུགས་
 གཞན་ཁག་དང་བཟོ་སྐྱེད་གནང་བ་བྱུང་ཡོད།

ཚུལ་དང་མ་འགྲེལ་བའི་མིག་དཔེ།

དུས་ལྷན་མི་རིང་བ་ཞིག་གི་སྒོན། རོས་དང་རྒྱ་གར་གྱི་སྲིད་
 རྒྱུ་གཞི་བཟོ་བ་ལྟར་བ་སྐྱེ་ཞབས་ཨེལ་ གེ་ ཨ་ཏེ་ལྷ་མོ་(L. K.
 Advani)མཚོག་བརྗོད་གཞི་དེའི་ཚོག་གོ་བསྐྱར་ལྷུག་པོ་ཞིག་
 ལྷུང་། བརྗོད་བ་དང་། ལྷ་མང་རང་བཞིན། བཟོ་སྐྱེད་བྱེད་བ་
 བཅས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྷན་རིང་ལྷན་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གཞུང་
 འདིས་ཚུལ་དང་མ་འགྲེལ་བའི་དམངས་གཙོ་ཞིག་རྒྱན་
 འཛིན་བྱེད་བར་ལམ་སྟོང་ཡག་པོ་བྱུང་སྟོར་ཉག་ཉག་འགྲེལ་
 བརྗོད་བྱེད་གྱི་ཡོད་ཅེས་ཁོང་གིས་གསུངས་སོང་། ཁོ་རང་
 དངོས་གནས་བདེན་པ་ཡིན་གྱི་རེད། དེར་སྐྱབས་རྒྱ་གར་
 བང་མི་མང་ཆེ་བ་ཉིན་དུའི་ཚུལ་བྱེད་མཁན་རེད། འོན་ཀྱང་
 ཚུལ་ལུགས་གཞན་མང་པོའང་ཉམས་ལེན་བྱེད་གྱི་ཡོད།

རྒྱ་གར་གི་འཛམ་གླིང་ནང་ཁ་ཆེའི་མི་འབོར་མང་པོས་
 གཉིས་བའི་ལུང་བ་ཡིན་ཞིང་། འོན་དངོས་དེར་ལུགས་སྤྱོད་གས་
 ལུ་མང་པོ་ཞིག་གིས་དོ་སྣང་བྱེད་གྱི་མེད། རྒྱ་གར་ནང་ད་

དུང་སིག་(Sikh)དང་ཁ་ཆེ་ས་ཡ་མང་པོ་ཡོད་པ་ཅམ་མ་ཟད་
 གཅེར་བྱ་བ་དང་། བང་བ། རོ་རོ་ལྷ་སི་ཁེ་རེ་ཡན།(Zoroastri-
 an)འཛིན་པ་དང་འཆོམ་བཅས་དེ་དག་གི་ཚོགས་སྡེ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
 ཡོད། མདོར་ན། རྒྱ་གར་ནང་གི་མི་རིགས་དང་ཚོས་ལུགས་
 གི་གངས་ཉུང་ཚང་མ་རེ་རེ་བྱས་ནས་པལ་ཆེར་བརྗོད་མི་
 སྟབས། དེར་མ་ཟད་རྒྱ་གར་ནང་དེར་སངས་སྐད་ཡིག་མི་འདྲ་བ་
 བརྒྱ་མཉམ་མང་པོ་བེད་སྲོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། མི་སྣ་མི་འདྲ་བ་ཏུ་
 ཅང་མང་པོ་ཡོད་པའི་དབུས་གོང་ཁྲེར་གི་སྤང་ལམ་ཁོང་ཉིན་
 དུ་དང་ཁ་ཆེའི་མཚོད་ཁང་མཉམ་དུ་མཉམ་དུ་གནས་ཡོད་པ་
 བྱི་རྒྱན་ལྷན་དུ་མཚོང་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། དོན་དངོས་སུ་
 གོང་གསལ་མང་ཆེ་བའི་ནང་ཚོས་ལུགས་གཅིག་ལས་མང་
 བ་ཉམས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཉེ་ཆར་དོས་ལ་རོ་མེ་ནི་ཡུ་(Romania)ནས་ཡིན་པའི་མི་ཞིག་
 སྟབས་བྱུང་། ཁོང་གིས་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་ལས་འཆར་ཆེད་རྒྱ་
 གར་གི་གོང་གསལ་མང་པོའི་ནང་ཉུ་སྐོར་དུ་བསྐྱོད་འདུག
 ཁོ་ལས་དོས་ལ་རྫ་ཇ་སི་ཐན་(Rajasthan)ནང་ཁ་ཆེའི་གོང་
 གསལ་ཏུ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་ཉིན་དུའི་ཁྲིམ་
 ཚང་གསུམ་ཁོ་ན་ཡོད་སྐོར་བརྗོད་པ་དང་། འོན་ཀྱང་ཁོང་

ཚོར་འཛིགས་སྒྲུང་ངམ་སྒོ་དོགས་ཅམ་ཡང་མེད་པར་དེ་
 གར་ཞི་བདེ་བག་མེབས་ངང་བསྐྱད་འདུག་ཅེས་ཉང་སངས་
 ཉེ་བཟོད་བྱུང། རོས་ཀྱི་བསམ་པར་ཁོང་གི་ཉེ་ལས་ཉོན་
 མོར་དེ་ནི་རྒྱ་གར་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཁུལ་དབར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་
 ཐད་ཅུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་གྱིས་འཁྲོག་
 བཤད་བྱས་པའི་མཇུག་འབྲས་ཡིན་པེས་པེད་ཅེས་སྐྱམ་
 བྱུང། རྒྱ་གར་ནང་ཚབས་ཆེ་བ་དང་སེམས་གཉིང་ནས་སྒོ་
 བམ་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཚོགས་སྡེ་ཕན་ཚུན་དབར་འཆེ་བའི་
 ལས་བྱུང་སྲོང་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་དག་རྒྱ་གར་གླིང་སྐྱབ་ནང་
 གི་ཡོངས་ཁབ་གནས་ཚུལ་ལྟ་བུར་སྤོགས་བསྐྱོམས་བྱས་
 བ་ལོར་འཁྲུལ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་ཚུལ་ཐར་ཐོར་མ་
 གཏོགས། མི་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་པའི་ངང་བཞིན་གྱི་གནས་
 བབས་དེ་ལྟར་མོད། རྒྱ་གར་གྱིས་སྤོགས་ཡོངས་ནས་ཞི་
 བདེ་དང་མཛེའ་མཐུན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་རྒྱུན་སྲུང་བྱེད་གྱི་
 ཡོད། གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཨ་ཉིན་སྐལ་ཡང་ན་འཆེ་བ་
 མེད་པའི་ལྟ་བུ་འི། དར་རྒྱས་ཕྱིན་ཡོད་ལ་དེ་ནི་ཞི་བདེའི་
 ངང་མཉམ་གནས་བྱེད་པའི་རྩ་འཛིན་ཞིག་ཏུ་ཚོས་ལུགས་
 ཀུན་གྱིས་བསྟེན་ཡོད། དེ་ནི་ཉེ་ལས་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཤིག་
 ཡིན་ཞིང་། འཛམ་གླིང་ནང་གི་ལུང་བ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་དེ་

ལས་སྐོབ་སྐོར་ལེན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན།

གོ་ལ་གཅིག་གྲུང་གི་དྲུས་སྐབས་ཚོད་བཟོད་པ།

སྐབས་རེ་ངོས་ནས་རང་ཉིད་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་སྲོལ་རྒྱན་གྱི་དེར་རབས་གི་ཕོ་ཉ་ཞིག་ཡིན་པའི་འགྲེལ་བཟོད་བྱེད་གི་ཡོད། ང་རང་གར་དུ་སྲིབ་ཀྱང་འཆེ་བ་མེད་པའི་སྣ་གྲུབ་དང་ཚོས་ལུགས་ནང་ཁུལ་མཐུན་སྦྲིལ་དགོས་པའི་གལ་ཆེའི་བསམ་ཚུལ་འདི་གཉིས་ནས་ཉན་བྱས་ནས་ཤོད་གི་ཡོད། དེ་གཉིས་ཀ་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གི་གཅེས་ཚོར་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། མ་གཞི་ང་རང་བོད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་བཟོད་མི་དགོས་ཀྱང་། རྩོགས་གཅིག་ནས་རང་ཉིད་རྒྱ་གར་གི་སྤྱ་སྤྱུག་ཅིག་དུ་བཅི་གི་ཡོད། སྤྱ་གྲུའི་གནས་སྐབས་ནས་བཟུང་ངོས་གི་སེམས་རྒྱ་གར་གི་གནའ་བོའི་རིག་གཞུང་གིས་གསོ་སྦྱོང་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ལོ་ངོ་དུག་ནས་བཟུང་ངོས་རང་གྲུ་བ་ཞིག་གི་ངོ་བོར་སློབ་གཉེར་འགོ་ཚུགས་པའི་སྐབས། ངོས་གིས་སློབ་འདོན་དང་སློ་འཛིན་བྱས་པའི་དཔེ་ཆ་མང་ཆེ་བ་རྒྱ་གར་གི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་གིས་མཛོད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་མང་པོ་ཞིག་རྒྱ་གར་གི་ཡུལ་དཔུས་

སྤྱ་ཆགས་པའི་གནའ་བོའི་རྒྱ་ལེརྒྱ་དགོན་པ་ནས་ཡིན། དེ་
བཞིན་དར་མའི་འགོ་སློད་ནས་བཟུང་། རོས་ཀྱི་ལུས་སོང་
རྒྱ་གར་གྱི་འབྲས་དང་དྭ་ལིས་གསོ་སློང་བྱས་ཡོད།

དེར་བརྟེན་རྒྱ་གར་ནས་བྱུང་བའི་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་
རིང་ལུགས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་འདི་མཉམ་སློད་དང་གོང་སླེལ་
གཏོང་བར་རོས་རང་ཉ་ཅང་དགའ་པོ་ཡོད། གང་ལགས་
ལུས་ན། དེ་ནི་འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱལ་ས་ཆེ་བའི་
རིན་ཐང་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་སྲིད་པར་ཡིད་ཆེས་ཡོད། གཅིག་
ལ་གཅིག་བརྟེན་པ་དང་གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་ད་ལྟའི་དུས་
རྒླབས་འདིའི་ནང་། ལྷ་ཚུལ་དང་། ཚོས་དད། རིགས་རུས་
བཅས་མི་གཅིག་པའི་མི་རྣམས་པན་ཚུན་མཉམ་གཤིབས་
བྱས་ནས་སློད་དགོས་པ་ནི་ད་ཆ་རྒྱུན་ལྡན་ཞིག་ཡིན། ལྷིང་
རོས་རང་འགྲུལ་བཞུད་བྱེད་པའི་རྒླབས་དང་དམིགས་
བསལ་རུབ་ཚུགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནང་འགོ་རྒླབས་རྒྱུན་དུ་
གནས་ཚུལ་དེར་ཉང་སངས་སོང་། དེང་སང་འགོ་བ་མིའི་
རིགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མང་པོ་ཞིག་གི་ཁྲོད། རང་གི་ཁྲིམ་མཆེས་
དང་། ལས་རོགས། ཡང་ན་སྲིན་བདག་བཅས་སོ་སོར་རང་
ཉིད་ཀྱི་རྒྱན་ལུགས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་དང་། ཁ་ལག་མི་འདྲ་

བ་ཟ་བ། ཚོས་ལུགས་མི་འདྲ་བར་འདྲུག་པ་བཅས་ཡོང་སྲིད་
 པ་ཡིན། དེར་བརྟེན། རང་གཞན་པན་ཚུན་དབར་གཉིས་
 མོས་ཀྱི་གོས་མཐུན་དང་གྲུས་བཅི་ངོས་ལེན་ཡོད་པའི་ཐོག་
 བས་མཉམ་ལས་བྱེད་པའི་ལམ་ཞིག་འཚོལ་སྐྱབ་བྱ་རྒྱ་ནི་
 རོ་བུ་གི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན། མི་རིགས་འདྲ་མིན་འདྲུས་
 པའི་ཁོར་ཕུག་ཅིག་གི་ནང་འཚོ་གནས་བྱེད་དུས། མི་མང་
 མོ་ཞིག་ལ་རིག་གཞུང་སྐྱ་ཚོགས་ཀྱི་འཆར་སྐྱར་སྲོང་ཐུབ་
 པའི་དགའ་ཚོར་གྱི་འབྲུང་གནས་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། དེ་
 དང་ཆབས་ཅིག་ཁག་ཅིག་ལ་རང་གི་སྐད་ཡིག་གམ་རིག་
 གཞུང་མཉམ་སྲོད་མི་བྱེད་མཁན་དང་ལྟན་དུ་ཐག་ཉེ་བའི་
 ཁོར་ཕུག་ཅིག་གི་ནང་འཚོ་གནས་བྱེད་པ་ནི་དགའ་ངལ་
 ཀྱི་རྒྱར་འགྲུར་རྒྱར་ཐེ་ཚོམ་མེད། དེས་མགོ་རྟོག་དང་།
 འཛིགས་སྐྱར་། འཁོན་འཛིན་བཅས་བཟོས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་
 སྐྱུག་ས་ནས་བཤད་ན། ཞེ་སྤང་དང་། རིགས་རུས། མི་
 རིགས་སམ་ཡང་ན་ཚོས་ལུགས་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་འབྱེད་ཐོག་
 བས་མཚོག་དམན་གྱི་ལྟ་བ་གསར་པ་ཞིག་བསྐྱུན་ཏེ་གནས་
 ལྷངས་ཏ་ཅང་ཐབས་རྒྱགས་ཤིག་བཟོ་སྲིད།

དེ་ལྟ་བུའི་འཛུང་སྲིད་ཞིག་གི་ནང་། རོས་ཀྱི་བསམ་པར་

བཟང་སྟོན་དང་། བང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་། སྐར་གྱི་རང་
 ཚུགས་བཅས་བཅོས་མིན་གྱི་ཡུན་གནས་ཐུབ་པ་དང་ཡོངས་
 སྲབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཞིག་འཚོལ་སྦྱབ་བྱ་སྤྱི་ནི་ང་ཚོར་ཉ་ཅང་
 གལ་འགངས་ཆེན་པོ་ཡིན། དེའང་ཚོས་ལུགས་དང་། རིག་
 གཞུང་། མི་རིགས་ཀྱི་སྲད་པར་བཅས་ལས་འདས་པ་དང་
 འགོ་བ་མིའི་གཞི་རྩའི་གནས་བབས་ཀྱི་སོག་ལ་རེ་སྦྱལ་བྱེད་
 པའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་ཡིན་དགོས། ཡུན་གནས་ཐུབ་པ་དང་
 ཡོངས་སྲབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་འཚོལ་སྦྱབ་དེར་ངོས་ནས་ཚོས་
 དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྟོན་གྱི་ལས་གཞི་ཞེས་འབོད་ཀྱི་
 ཡོད།

བཟང་སྦྱོང་གི་རྩ་བ།

རྒྱ་གར་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོ་ནས་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རིང་
 ལུགས་ཐད་དོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལ་མང་པོས་རྒྱ་བ་སྦྱོར་
 ཡོད་ནའང་། དེ་ལྟར་བཟང་སྦྱོང་ཚོས་ལུགས་ལས་ལོགས་
 ལུ་བཀར་ན་འགྲིག་མིན་སྐོར་ད་དུང་དོགས་འདྲི་གནང་
 མཁན་འགའ་ཞིག་ཡོད་པའང་ངས་དེས་བར་དུ་ཁས་ལེན་
 གྱུར་དགོས། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་པའི་སྐོལ་རྒྱུན་
 གྱི་རྗེས་འཇུག་པ་ཁ་ཤས་ཁྱོད་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་
 ཐབས་གྱེད་པར་སློབ་དོགས་ལུགས་ཚེན་པོ་ཡོད་པས། ལྐབས་
 དེ་བཟང་སྦྱོང་ཐད་མི་མང་ལ་གཏམ་བཤད་གྱེད་པའི་ཆེ་ཚོས་
 དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྣང་དེ་བེད་སྦྱོང་གྱེད་སྐོགས་
 ལ་བག་ཚེན་གྱེད་དགོས་ཞེས་ཤོད་ཀྱི་འདུག། བཟང་སྦྱོང་དེ་
 ཚོས་ལུགས་ལས་ལོགས་ལུ་འབྱེད་པ་དེ་ཉིད་ནོར་འཇུག་
 ཚེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། དེ་ནི་དངོས་གནས་ཁྱིམ་ཚང་
 ཁ་འཚོར་དང་། ལུ་གུ་མངལ་འདོན་གྱི་དོན་རྒྱུན་མང་དུ་འགྲོ་
 བཤུ་འཇིག་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ལ་ཞུགས་པ། ཚང་རག་ངན་

ལོ་བ། བཞི་སྐྱོན་ལངས་ཤོར་སོགས་དེད་དུས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་
 བར་སྤྱི་ཚོགས་དང་ཀུན་སྲོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་མང་པོའི་འབྱུང་
 ལུངས་ཤིག་ཡིན་པར་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་
 མཁན་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད། ཁོང་ཚོར་མཚོན་ན། དཀའ་
 ངལ་དེ་དག་མང་ཆེ་བ་ནི་ཚོས་ལུགས་གཅིག་ཤུས་ནང་
 སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བར་འདོད་པའི་གཞི་
 ཉེན་བརྒྱགས་ཟིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་། ཚོས་སྤྱོད་ཀྱི་
 དད་པ་དང་བཟང་སྲོད་ཉམས་ལེན་གཉིས་ཏུ་ཅང་དམ་པོར་
 འབྲེལ་བར་འཛིན་མཁན་མི་རྣམས་ཀྱིས་གཅིག་ཤོས་མེད་
 པར་གཞན་དེ་ཡིད་ལ་འཆར་རྒྱ་ཁག་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བདེན་
 པར་དགོན་མཚོག་དགོས་སྐོར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་མཁན་ཚོར།
 དགོན་མཚོག་ཁོ་ནས་བཟང་སྲོད་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་
 ཡོད་ཅིང་། ཁག་ཐེག་བྱེད་པོ་ཞིག་ཏུ་དགོན་མཚོག་མེད་ན།
 རི་ཚམ་བཟང་ཡང་ལྷོས་བཅས་ཀྱི་བདེན་པ་ཚམ་དུ་འགྱུར་
 སྐོར་བརྗོད། དེར་བརྟེན་གང་ཟག་གཅིག་ལ་བདེན་པ་ཡིན་
 པ་དེ་གཞན་ཞིག་ལ་བདེན་པ་མིན་སྲིད། དེ་ལྟའི་གནས་
 ལྷངས་ཁོང་། ཡང་དག་པ་དང་མ་དག་པ། ལེགས་པ་དང་
 དན་པ། ཡང་ན་རང་ཤེད་དང་གཞོན་ཚབས་ཆེ་བའི་སེམས་
 འགྲུལ་སྐོར་བ་དང་། རང་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྐྱེད་པ་བཅས་

ཀྱི་དབར་སོ་སོར་ལེགས་ཉེས་སྒྲང་དོར་འབྱེད་པའི་གཞི་རྟེན་
མེད་པར་གྱུར།

དོས་ནས་ལྷ་ཚུལ་དེར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གྲུས་བཅི་ཞུ་གི་ཡོད་
གྲང་ངས་ཁས་ལེན་བྱེད་པ་ཞིག་མིན། བཟང་སྲོད་ནི་ཆོས་
ལུགས་ཀྱི་ལྷ་ཚུལ་ལམ་ཡིད་ཆེས་ཐོག་ལ་ཅ་བ་ཚུགས་
དགོས་སྐོར་དེར་དོས་ནས་མོས་མཐུན་བྱེད་ཀྱི་མེད། དེ་ལས་
གཞན་དུ། བཟང་སྲོད་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་དང་འགྲོ་བ་
མིའི་སློབ་མོར་གི་གནས་བབས་ལ་རང་བཞིན་དང་རྒྱ་མཚན་
ལྡན་པའི་རྣམ་འགྲུར་ཞིག་གི་ངོ་བོར་ཐོན་གྱི་ཡོད་པར་ངས་
ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཚོས་ལུགས་དང་བཟང་སྤྱོད།

ཅ་བའི་ཆ་ནས་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞེས་པ་འདི་ཚོས་
 ལུགས་ཀྱི་སྐྱོར་མ་ཡིན་གྱང་། ཚོས་དང་ཡོང་མཁན་དང་
 མེད་མཁན་དབར་གཉིས་མོས་ཀྱི་བསམ་ཤེས་དང་གུས་
 བཅི་ཡོང་བའི་སྤྱོད། ཚོས་ལུགས་དང་བཟང་སྤྱོད་དབར་གྱི་
 འབྲེལ་ལམ་སྐྱོར་བསམ་ཞེས་བྱ་རྒྱུར་དུས་ཚོད་ཐོན་བྱ་བཏང་
 བ་དགོ་མཚན་ཆེ་བར་སྐྱེས། ཤོ་ངོ་སྤོང་ལྷག་གི་རིང་། ཚོས་
 ལུགས་ནི་འགོ་བ་མའི་རིག་གཞུང་དང་ཁྱབ་ཀྱི་སྤྱིར་དབུས་
 ལུ་གནས་ཤིང་། དེར་བརྟེན་གཞན་ལ་སེམས་ཁུར་བྱེད་པ་
 དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་པ་བཟང་པོ་དང་། དྲང་བདེན།
 བཟོད་པ། དགོངས་ཡངས་ལྟ་བུ་གཞི་ཅའི་ནང་སེམས་ཀྱི་
 རིན་ཐང་རྣམས་ཉ་ལམ་སྡོན་མ་ནས་ཚོས་ལུགས་ཁྲོད་ཅ་བ་
 བརྟེན་པོ་ཚུགས་ཟིན་ཡོད་པས་དེར་ཉང་སངས་དགོས་པ་དེ་
 ཅུ་མེད།

འདྲ་མ་གྱིར་ནང་གི་ཚོས་ལུགས་ཆེ་ཁག་ཚང་མའི་

བད་། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་མཁམ་དང་མི་འདོད་
 མཁམ་གཉིས་ཀས་རིན་ཐང་དེ་དག་ཅམ་མ་ཐད་རང་སྤྲིག་
 རང་སྤྲང་དང་། ཚོག་ཤེས། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་རིན་ཐང་
 དེ་དག་མི་ཚེ་དོན་དང་ལྡན་པ་སྐྱེལ་བ་དང་པན་ཐོགས་ཡོད་
 པ་ཞིག་ཡོང་བར་ལྗེ་མིག་ལྟ་བུར་བཙེ་སྤྲང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་
 ལ་ཉར་སངས་དགོས་དོན་མེད། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཅ་བའི་
 སེམས་ཁུར་བྱེད་ས་གཙོ་པོ་དེ་འགྲོ་བ་མའི་སྣང་སྣོབས་དང་
 མཉམ་དུ་ཡོད་སྟབས། དེས་རང་དང་རང་གི་ཉེ་འཁོར་དུ་
 གནས་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་ཀྱི་བདེ་ཐབས་ལ་ཁེ་
 བན་སྤྲོད་ཞིང་། བད་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་དེ་དག་ཉམས་ལེན་
 བྱེད་པ་ནི་ཚོས་ལུགས་གང་ཡིན་རུང་དེའི་ཉམས་ལེན་དང་
 ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པ་ནི་ཕྱོགས་ཡོངས་
 ནས་རང་བཞིན་ཡིན།

འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་མཁམ།

འཇོམ་སྐྱིད་ནང་གི་ཚོས་ལུགས་ཁག་གི་གཞི་རྟེན་འཇུགས་ས་དང་ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་གོང་མཐོར་གཏོང་བའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བསམ་སློབ་འགྲོ་ལུགས་རྣམས་སྦྱར་བཏང་ནས་བཤད་ན། རྗེ་ཚོན་གཉིས་ནང་དབྱེ་བ་ཚོགས་ལུགས་གཅིག་ནས་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་མཁམ་ཀྱི་ཚོས་ལུགས་དང་། དེའི་ནང་ཉིན་རུ་དང་། སིག་(Sikhism)ཇོ་རོ་ལྷ་སི་ཁྲེ་རེ་ཡན།(Zoroastrian)འཇིག་ལུགས། ཡི་ཤུའི་ཚོས་ལུགས། ཁ་ཆེའི་ཚོས་ལུགས་བཅས་གཏོགས་ཤིང་། ཚོས་ལུགས་དེ་དག་ནང་བཟང་སྲོལ་འཛིན་མཐར་གཏུགས་ན་དགོན་མཚོགས་སྟེ། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་དང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་ཅ་བ་ཡིན་པ་ཞིག་གི་གོ་རྟོགས་ལ་ཐུག་ཅིང་། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་པའི་ལྷ་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ན། ཐམས་ཅད་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོའི་སློབ་གཞི་བ་ལས་ལྷུང་བའི་ཆ་ཤས་ཡིན་ཞིང་། དེར་བརྟེན་འཇིག་རྟེན་དེའི་སློབ་གཞི་དེ་ཉིད་ཅ་ཆེན་པོ་ཞིག་རུ་འདོད། དགོན་མཚོགས་འཛིན་

བཙེ་བའམ་སྒྲིང་རྗེ་དབག་ཏུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་
 ཡིན་སྟབས། གཞན་ལ་བཙེ་བ་བྱེད་པ་དེ་དགོན་མཚོག་ལ་
 དགའ་ཞེན་དང་བསྐྱེན་བཀུར་སྐྱབ་པའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་
 འདོད། གཞན་ཡང་འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་པའི་སྲོལ་
 རྒྱུན་མང་པོའི་ནང་། འཆི་བའི་རྗེས་དགོན་མཚོག་གིས་ང་ཚོ་
 ཐག་གཅོད་བྱེད་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་ཡིད་ཆེས་ཤིག་ཡོད་པ་
 དང་། དེས་ང་ཚོ་ས་གཞི་འདིའི་སྟེང་འཚོ་གནས་བྱེད་པའི་
 སྐབས། རྣམ་སེམས་དང་བག་ཚོན་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་སྨྱོད་
 ལམ་བསྐྱེན་སྲོགས་ཐད་སྐྱུལ་འདེད་ལྷགས་ཆེ་ཞིག་མཁོ་
 བསྐྱེན་བྱེད་གྱི་ཡོད། རོ་ཐོག་ཏུ་དགོན་མཚོག་གི་བཀའ་བཙེ་
 དང་ལེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ངང་གཅེས་འཛིན་ལྷགས་
 རྒྱུང་དུ་གཏོང་བར་སྐབས་ཆེ་བའི་རྒྱུན་ཞིག་སྐྱབ་པ་དང་།
 དེའི་སྒོ་བས་ལས་ལ་རབས་བཟང་སྨྱོད་དང་གཞན་པན་གྱི་ལྟ་
 བའང་ཉ་ཅང་བརྟན་པོ་ཞིག་ཏུ་སྐང་གཞི་འདིར་སྐབ།

འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་མཁམ།

བད་ཚོས་དང་། གཅེར་བུ་པའི་ཚོས། གནའ་པོའི་རྒྱ་གར་
 གྱི་གྲུབ་མཐའི་ཡ་གྲུལ་གྲངས་ཅན་པ་ལ་སོགས་འཇིག་
 རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་པའི་ཚོས་ལུགས་ནང་། འཇིག་
 རྟེན་བཀོད་པ་པོར་ཡིད་ཆེས་མེད། དེའི་ཚབ་ཏུ། གཙོ་པོ་
 རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐྱ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་འཇིག་རྟེན་
 ལ་ཐོག་མ་མེད་པར་འདོད། བད་སེམས་ཀྱི་རིབ་ཐང་དང་
 བཟང་སྲོད་ལྡན་པའི་མི་ཚེའི་གཞི་རྟེན་ཏུ་འཇིག་རྟེན་བཀོད་
 པ་པོའི་རྣམ་གཞག་མེད་པར་བརྟེན། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་
 པོ་མི་འདོད་པའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱིས་བཟང་སྲོད་ནི་ལས་ཀྱི་
 རྣམ་གཞག་ཐོག་ལ་གཞི་འཇོག་གི་ཡོད། ལེགས་སྐྱུར་གྱི་
 ཐ་སྲུང་ཀམ་ཞེས་པའི་དོན་ལས་ལ་གོ དེས་ན་ང་ཚོས་སོ་
 སོའི་ལས་ཀྱི་སྐྱོར་བརྗོད་སྐབས། ཀུན་སྐྱོར་དང་བཅས་པའི་
 ང་ཚོའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བྱ་བར་བཅི། ང་ཚོས་སོ་
 སོའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་སྐྱོར་གྲེང་སྐབས། བྱ་བ་དེ་དག་གི་
 མཚུགས་འབྲས་སྐྱོར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་

བོ་རྒྱུ་འབྲས་དེ་རང་བཞིན་གཏུན་ཁྲིམས་ཤིག་ཏུ་བཅི་སྤྱང་
 ཡོད་པའི་ཚོགས་ལ་གཞི་རྩ་འཛིན་གྱི་ཡོད། ར་ཚོས་བྱེད་པར་
 འདོད་པའི་བསམ་པ་དང་། རག་ ཡིད་བཅས་གྱི་ལས་སོ་
 སོར་རྫོགས་མཐའ་མེད་པའི་འབྲས་བུའི་རྒྱན་གྱི་བྱས་པ་
 ཡོད་ཅིང་། རྒྱེ་བ་ལེན་པ་དང་རྒྱེ་བའི་རིམ་པ་མང་སོ་འདོད་
 ལུགས་དང་རྫོང་རྒྱབས། གོ་རྫོགས་འདི་བཟང་རྫོང་དང་ནང་
 སེམས་གྱི་རིན་ཐང་རྫོང་བའི་གཞི་རྩེན་སྟོབས་ཆེན་ཞིག་ཏུ་
 འགྱུར་གྱི་ཡོད། དཔེར་ན། རང་བའི་ཚོས་གྱི་སྤྱིང་པོའི་གས་
 སྤྱིང་རྗེ་རྒྱུད་རྫོང་བྱེད་པའི་ནང་། གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་དང་རྒྱིད་སྤྱལ་མཉམ་རྫོང་གི་འབྲེལ་ལམ་ཟབ་སོ་ཞིག་
 གཏོད་པའི་ཆ་ཤས་སུ། རང་གི་རྫོན་གྱི་རྒྱེ་བ་གངས་མེད་
 པའི་ནང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སོ་སོའི་ཨ་མ་བུས་ཡོད་
 པར་བལྟ་བ་དེ་རྒྱུད་ཡོད།

མདོར་ན། འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་སོ་འདོད་པའི་ཚོས་ལུགས་
 མང་སོའི་ནང་བཟང་རྫོང་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཞི་དཀོན་མཚོག་གིས་
 ཐག་གཅོད་ལ་བརྟེན་པ་ལྟར། འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་སོ་མི་
 འདོད་པའི་ཚོས་ལུགས་ནང་ལས་འབྲས་དང་རྒྱེ་བ་སྤྱི་མའི་
 འདོད་རྒྱུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤོད་གྱི་ཡོད།

འཇིག་རྟེན་བཞོན་པ་པོ་འདོད་མཁན་དང་མི་འདོད་མཁན་
 གང་ལྟར་ཡང་། ཚོས་སྤྲུགས་ཀྱི་གནད་དོན་སྐབས། ལོ་
 རྒྱུ་ལྡན་དེ་དག་ནི་ཉ་ཅང་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་ཡིན། གང་
 ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དག་གིས་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་མི་ཆེ་སྤྱེལ་
 བར་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་གཞི་རྟེན་སྐྱབ་པ་ཙམ་མ་ཟད་དེ་
 དུང་ཐར་ལམ་གྱི་མང་གཞི་བྱེད། དེར་བརྟེན་ཚོས་ཉམས་
 ལེན་པ་ཚོར། བཟང་སྤྱོད་དང་ལྡན་པའི་མི་ཆེ་དོན་དུ་གཉེར་
 བ་དང་ཁོང་ཚོའི་ཚོས་སྤྲུགས་ཀྱི་མཐའ་མའི་དམིགས་ལྷུལ་
 གཉིས་ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན།

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་དང་ཚོས་ནས་བཟང་པའི་བཟང་ ལྷོ།

རོས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ལ།   མ་གཞི་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཚོས་
 ལུགས་མེད་པར་བྱ་གཞག་སྣངས་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་
 གྲང།   ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་མེད་པར་སྣངས་འཛིན་མི་
 ཐུབ། དེས་ན། རོས་ནས་བཟང་སྟོན་དེ་ཚོས་ལུགས་ལ་རག་
 ལས་མེད་ཚུལ་སྐྱབ་པ་དེ་ཅུང་སྣབས་བདེ་པོ་ཞིག་ཡིན།
 སེམས་དོན་རིག་པའི་ཐོག་ནས་དེ་ལ་སྟོགས་གཉིས་ཡོད་པ་
 ངས་མཐོང་གི་འདུག སྟོགས་དང་པོ་ནི། ནང་བསམ་སྟོན་དང་།
 སེམས་ཚོར་གྱི་སྟོབས་ལུགས། ཆ་མཉམ་བཅས་ཡོད་པའི་
 ཅུ་བའི་སེམས་ཀྱི་བདེ་ཐབས་དེ་ཡིན། དེ་ནི་ཚོས་ལུགས་ལ་
 མ་བརྟེན་པར། སྤང་ཇི་དང་། སེམས་པ་བཟང་པོ། གཞན་ལ་
 གཅེས་སྟོང་བྱ་རྒྱུར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོ་ཁ་སྟོགས་པའི་གང་
 ཐག་ཅིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་འགོ་བ་མིའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རང་
 བཞིན་ཐོག་ནས་ཡོང་གི་ཡོད།

ལྷོགས་གཉིས་པ་ནི། བལ་ཆེར་ཚོས་ལུགས་ལ་གཞི་བཞག་
 པའི་སེམས་དོན་རིག་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་ར་ཚོའི་འཆར་ཡོངས་
 དང་རིག་གཞུང་གི་ཁྲིད་ནས་ཡོང་ཞིང་། ཡིད་ཆེས་དང་
 ཉམས་ལེན་གྱི་བྲག་པ་ཞིག་ལ་སླེལ་ནས་ཡོང། དེ་གཉིས་ཀྱི་
 སྲུང་པར་ནི་ཚུ་དང་ཇའི་དབར་གྱི་སྲུང་པར་དང་འདྲ་པོ་ཡོང།
 ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་མེད་པའི་བཟང་སྲོད་དང་ནང་
 སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ནི་ཚུ་དང་འདྲ་ཞིང་། འཕྲོད་བསྟེན་དང་
 འཚོ་གནས་ཆེད་ར་ཚོར་ཉིན་ལྟར་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། ཚོས་
 ལུགས་ནས་བཞད་པའི་བཟང་སྲོད་དང་ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་
 ཐང་ནི་ཇ་དང་འདྲ། ར་ཚོས་འཕྲུང་བཞིན་པའི་ཇ་ནི་མང་ཆེ་
 བ་ཚུ་ལས་གྲུབ་ཅིང་། ད་དུང་དེའི་ནང་ཇས་ཆ་གཞན་དཔེར་
 བ། ཇ་ལོ་དང་། སླན་སྒྲ། གཅིག་བྲས་ན་གྱེ་མ་ཀ་ར་ཉོག་
 ཅམ་དང་། བོད་པར་ཆ་བཞག་ན། མ་མཐར་ཚུ་དགོས། དེ་
 དག་གིས་ཇ་བཅུད་དང་ལྡན་ཞིང་། རྒྱན་བཟླ་བ། ཉིན་ལྟར་
 འཕྲུང་འདོད་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་གྱི་ཡོང། འོན་ཀྱང་ཇ་བཟོ་བའི་
 སྐབས། ར་བའི་རྒྱ་ཆ་ནི་དུས་ཉམ་ཏུ་ཚུ་ཡིན། ར་ཚོར་ཇ་
 མེད་པར་གནས་སྲུབ་ཀྱང་། ཚུ་མེད་པར་གནས་མི་སྲུབ། དེ་
 ག་ནང་བཞིན་ར་ཚོ་ཐོག་མར་སྐྱེ་དུས་ནས་ཚོས་དང་འབྲེལ་
 བ་མེད་ཀྱང་། སྐྱིང་རྗེ་མི་དགོས་པའི་ཐོག་ནས་སྐྱེས་བསྐྱང་

པ་ཞིག་མིན། དེའི་སྲིར་ཚོས་ལུགས་ལས་དགོས་གལ་ཆེ་
 བ་ནི་ང་ཚོའི་གཞི་རྩའི་འགྲོ་བ་མིའི་སེམས་དོན་རིག་པ་དེ་
 ཡིན། ང་ཚོར་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་སློམ་གཞི་ཞིག་ཡོད་མེད་ལ་
 མ་སློམ་པར། འུམས་པ་དང་། སེམས་པ་བཟང་པོ། བརྩེ་
 སེམས་བཅས་ཀྱི་སྲོགས་ལ་སློ་ཁ་སྲོགས་པའི་གཞི་རྩའི་འགྲོ་
 བ་མིའི་རང་གཤིས་ཤིག་ཡོད། གལ་འགངས་ཆེ་མོས་ཀྱི་
 འགྲོ་བ་མིའི་བྱད་ཚོར་འདི་ང་ཚོས་གསོ་སྦྱང་བྱེད་པ་དང་།
 ང་ཚོས་མངོན་བསྟོན་བྱེད་པའི་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ནང་སེམས་ཀྱི་
 རིན་ཐང་དེ་དག་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེད་ཐབས་བྱེད་འགོ་འཛུགས་
 བཅུགས་པ་ན། གཞི་ནས་ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་དེ་དག་གི་
 རྩོག་ལ་གནས་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་ཡོད། དེས་ན། གདོང་ལེན་
 བྱེད་དགོས་པ་ནི། ཚན་རིག་གི་དུས་སྐབས་དང་མཐུན་པོར་
 གནས་པའི་སློན་པ། བཟང་སྦྱོང་གི་རྩོག་ལ་གཞི་རྩེ་འཇུགས་
 པ་དང་ནང་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་སྦྱེད་པར་ལན་རྩོགས་ཆེ་བའི་
 ལམ་ཞིག་འཚོལ་རྒྱ་དེ་ཡིན།

མིའི་རང་བཞིན་ལ་བཟང་སྤྱོད་གྱི་རྩ་བ་འཇུག་སྲིད།

དེ་ག་གཞུང་ཡོད་དོ་ཅོག་དང་། ལྷ་སྐྱབ་ཡོད་དོ་ཅོག་སྐྱེར་གྱི་
 ལྷ་ཚུལ་ཡོད་དོ་ཅོག་བཅས་ཚང་མའི་ཁོད། འགྲོ་བ་མིའི་རང་
 བཞིན་གྱི་གལ་ཆེའི་དམིགས་ཡུལ་ཐད་བསམ་ཚུལ་གཅིག་
 མཐུན་མེད་པར། དེར་ལྷ་སྐྱོགས་མང་པོ་ཡོད་པར་སྤང་།
 ལྷ་བས་བདེ་ཤོས་ཐོག་ནས་བརྗོད་ན། ལྷ་ཚུལ་སྐྱོགས་གཅིག་
 བས། མི་ཁ་ཤས་གྱིས་ང་ཚོ་ནི་རྩ་བའི་ཆ་ནས་དག་རྩུབ་ཅན་
 དང་། བཅོན་ཤེད་ཅན། རང་རྒྱལ་གཞན་པམ་འདོད་མཁན་
 ཞིག་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཅིང་། ཆབས་ཅིག་སྐྱོགས་
 གཞན་ཞིག་ནས། འགའ་ཞིག་གིས་ང་ཚོ་ནི་གཙོ་བོ་ཡ་རབས་
 སྤྱོད་ལྡན་གྱི་རང་བཞིན་དང་བཅེ་སེམས་བཅས་ལ་སློ་ཁ་
 སྐྱོགས་ཡོད་པར་ལྷ་ཚུལ་འདྲིན་གྱི་ཡོད། ལྷ་ཚུལ་མང་ཆེ་བ་
 བེ་མཐའ་དེ་གཉིས་གྱི་དབྱས་སུ་གནས་ཏེ། ང་ཚོའི་བྱང་ཚུལ་
 དང་འདོད་སྐྱོགས་ཚང་མར་དེམ་བ་འདྲ་མིན་ཐོག་ནས་འགྲིག་
 བསྐྱུན་བྱེད་གྱི་ཡོད།

ལྷིང་བཏང་ནས་བཤད་ན། གལ་སྲིད་ང་ཚོས་འགྲོ་བ་མིའི་
 རང་བཞིན་དེ་གཞོན་ཚབས་ཆེ་བའི་འདོད་སྤྱོད་གས་ཀྱིས་དབང་
 ལྷུང་བྱས་ཡོད་པར་བསམས་ན། ང་ཚོའི་བཟང་སྤྱོད་དེ་སོ་
 སོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་བའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་རུང་
 བ་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་གཞི་རྩ་འཛུགས་ཤིང་། བཟང་སྤྱོད་ནི་
 ཁེ་སན་རྒྱབས་ཆེ་བ་ཞིག་གི་སྤྱད་ཏུ་གཞོན་ཚབས་ཆེ་བའི་
 འདོད་སྤྱོད་དེ་དག་འགོག་ཐབས་ཤིག་ཡིན་པ་ང་ཚོས་ཤེས་
 རྟོགས་ཐུབ། འོན་ཀྱང་གལ་ཏེ་ང་ཚོས་འགྲོ་བ་མིའི་རང་བཞིན་
 དེ་གཞོན་ཆེ་བ་སེམས་པ་བཟང་པོ་དང་ཞི་བདེ་བག་སེབས་ཀྱི་
 མི་ཆེ་ཞིག་འདོད་པར་སློལ་སྤྱོད་ཡོད་པའི་ལྷ་ཚུལ་བཟུང་
 བ། ང་ཚོའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རུས་པ་འགྲུབ་ཐོབ། བཟང་སྤྱོད་ནི་
 སྤྱོད་ཡོངས་ནས་རང་བཞིན་དང་རྒྱ་མཚན་ལྡན་པའི་ཐབས་
 ལམ་ཞིག་ཏུ་བཅུས་ན་འགྲིགས། གོ་རྟོགས་འདིའི་རིམ་བུ།
 ང་ཚོ་རང་དང་གཞན་གྱི་བདེ་ཐབས་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་རྐྱེན་
 ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་ང་ཚོའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁྱད་ཚོས་དེ་
 དག་གོང་མཐོར་གཏོང་སྤྲད། བད་སེམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རང་
 གིས་རང་སྤངས་འཛིན་བྱེད་པའི་རྩ་འཛིན་ལས་བཟང་སྤྱོད་ལ་
 དང་ལེན་དགོས་པའི་སྤྲིག་ཁྲིམས་ཉུང་བ་ཡོད། ཐབས་ལམ་
 གཉིས་པ་དེ་ངོས་ཀྱི་འདོད་རྣམས་དང་མཐུན་པ་ཡིན།

རང་གིས་རང་ཉིད་ལ་ལྟ་ཚུལ།

དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པའི་གནད་དོན་ཞིག་ལ། མི་རྣམས་ཀྱིས་
 རང་གི་སྐྱུན་རྒྱ་མི་རིགས་ཚོ་དང་། སོ་སོའི་ཐབས་འཁོར་
 གྱི་འཛམ་གླིང་ལ་འབྲེལ་བ་འཛིན་སྟོབས་ཀྱི། གཙོ་ཆེ་བ་
 ཁོང་ཚོའི་སེམས་ནང་སོ་སོར་ལྟ་ཚུལ་རི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་
 མེད་ལ་རག་པས་ཡོད། ར་ཚོ་སྐྱ་ཡིན་མིན་ཐད་ར་ཚོ་ཚང་
 མར་ལྟ་སྟངས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་། ལྟ་སྟངས་མི་
 འདྲ་བ་དེ་དག་གིས་ར་ཚོའི་ཀུན་སྟོན་ལ་ཕྱགས་སྦྱོར་
 གྱི་ཡོད། དཔེར་ན། སོ་སོའི་དབྱེ་བའི་ཐོག་ནས་ར་ཚོས་སོ་
 སོ་སྦྱོས་པའམ་བྱུང་མེད་ཅིག་གམ། ཡང་ན་ཚོས་ཕྱགས་
 འདིའམ་དེའི་རྗེས་འཇུག་ཡིན་པ། ཡང་ན་རིགས་རྒྱུད་དམ་
 མི་རིགས་འདིའམ་དེའི་ཁོངས་མི་ཡིན་པའི་ཐོག་ནས་བསམ་
 རྒྱུ་གཏོང་ཚོགས་དཔེར་ན། ར་ཚོས་པལ་ཆེར་བྱིས་ཚང་དང་
 འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་སོ་སོ་བ་ཞིག་གམ་མ་ཞིག་ཡིན་པའི་
 ཆ་ནས་བསམ་རྒྱུ་གཏོང་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་འཚོ་
 ཐབས་དང་། ལེས་ཚད། ཡང་ན་གྲུབ་འབྲས་དང་མཉམ་དུ་

ངོས་འཛིན་གྱིད་སྲིད། ང་ཚོས་ལྷ་ཚུལ་གང་ཞིག་བཟུང་མིན་
ལ་སྟོས་ནས། རེ་བ་འདྲ་མིན་བཅངས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་ང་ཚོས་མི་གཞན་ལ་བརྩི་འཛོག་གྱིད་སྟངས་ཐེ་བའི་
རང་གི་སྲོད་ལམ་ལ་ཤུགས་སྐྱེན་སྐྱེན་གྱི་ཡོད།

མོ་མོ་སྲུ་ཡིན་རུང་མི་ཚང་མར་རང་རང་གི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བ་
རེ་ཡོད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས། བཟང་སྲོད་ལ་འཇུག་སྲིད་བཅོས་
མ་མིན་པའི་ཡོངས་ཁྲབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཞིག་ཡར་རྒྱས་
གཏོང་ཐབས་གྱིད་པའི་སྐབས། དཔེར་ན། གང་ཞིག་གིས་
ང་ཚོ་ཚང་མ་གཅིག་སྐྱིལ་བཞོ་གི་ཡོད་པ་སྟེ། ང་ཚོ་འགྲོ་བ་
མི་རིགས་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པ་སོགས་ཤེས་རྟོགས་གསལ་
པོ་དགོས་སྐྱེ་གལ་གནད་གཙོ་བོ་གཅིག་ཡིན། མི་འབོར་
ཐེར་འབྲུམ་བདུན་ཟེན་པའི་ང་ཚོ་ཚང་མ་འགྲོ་བ་མི་ཡིན།
གནད་དོན་འདིའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་ཚང་མ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་
གཅིག་པ་རེད།

ཐོག་མར་ང་ཚོ་མི་ཡིན་པར་བཞོ་མཁན་དེ་དོན་དངོས་སྲུ་
གང་ཡིན་མིན་ཐོག་ང་ཚོས་བསམ་ཞིབ་བྱས་ན། དང་པོ་ནི་ང་
ཚོའི་ལུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་རང་ཡིན། ང་ཚོའི་ལུས་པོ་འདི་

རུས་པ་དང་། ཤ་གནད། ལྷག་བཅས་ཆ་གས་དུ་མ་འདུས་པ་
ལས་གྲུབ་པ་དང་། དེའང་འདུས་རུལ་དང་རུལ་སྐྱོན་སོགས་
མང་པོ་ཚོགས་པ་ལས་གྲུང་།

ཅ་བའི་དངོས་པོའི་རྒྱ་ཆའི་ཐོག་ནས། འགྲོ་བ་མི་ཞིག་འགྲུབ་
བྱེད་ཀྱི་རྣམས་དང་། དཔེར་ན། བྲག་དོ་དོག་དོག་ཅིག་འགྲུབ་
བྱེད་ཀྱི་རྣམས་གཉིས་དབར་སྦྲུམ་ཀའི་ཆ་ནས་ཁྲད་པར་གང་
ཡང་མེད། དེ་དག་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཁོངས་རྒྱ་ཆ་གང་གཏོགས་
མིན་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན། བྲག་དོ་དོག་པོ་ཞིག་དང་ང་
ཚོའི་མིའི་ལུས་པོ་གཉིས་ཀ་མཐར་གཏུགས་ན་ཤིན་ཏུ་སྤ་
བའི་རུལ་ཀྱི་སྤང་པོ་འདུས་པ་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན། དེར་རུས་
ཚན་རིག་པས། འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡོད་དོ་ཚོག་
རྣམས་མཐའ་མེད་པར་བསྐྱར་སྐྱོར་རྒྱག་གི་ཡོད་པའི་བསམ་
ཚུལ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ཚན་རིག་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཐ་ན་ང་
ཚོའི་གཞུགས་སྤང་ནང་གི་རུལ་སྐྱོན་དེ་ཉིད་སྐབས་ཤིག་ན་
རུས་ཚོད་དང་བར་སྐྱར་གི་ཆ་ནས་ཐག་རིང་དུ་གནས་པའི་
རྒྱ་སྐྱར་ནམས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ལྷ་རྒྱུས་འཛིན་ཀྱི་
ཡོད།

འོན་ཀྱང་འགོ་བ་མི་ནི་བྲག་དོ་དོག་པོ་ཞིག་དང་མི་གཅིག་
 བར་དངོས་པོའི་སྡེ་ཚོན་མི་འབྲ་བ་ཞིག་ནང་གཏོགས་ཡོད་
 བ་ནི་ཉ་ཅང་གསལ་པོ་རེད། སེམས་ཅན་གཞན་དང་ཅི་ཤིང་
 ཀྱུན་ལྟར། ང་ཚོ་སྐྱེ་བ་དང་། འཚར་ལོངས་བྱེད་པ། དེ་རྗེས་
 འཚི་འགོ་གི་ཡོད། ཡིན་ནའང་། ཅི་ཤིང་དང་མི་འབྲ་བར། ང་
 ཚོར་ད་དུང་རིག་ཚོར་གྱི་སྤོང་བ་ལྡན། ང་ཚོས་སྤྱུག་བསྐྱེད་
 ཚོར་ཞིང་། བདེ་བ་སྤོང་གི་ཡོད། ང་ཚོ་སེམས་ལྡན་ཡིན་
 ཞིང་། མོད་སྐད་ནང་ང་ཚོས་དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཞེས་འབོད་
 གྱི་ཡོད།

སེམས་ཅན་གྱི་དོན།

འོས་དང་འོས་ཀྱི་སྐོག་ས་པོ་དམ་པ་དབང་ཅའི་ཚན་རིག་
 པ་སྐུ་ཞབས་པ་རན་སི་སེ་ཤོ་ སླེ་རི་ལཱ་(Francisco Varela)
 བཟོ་སྐྱེད་མང་པོ་བྱུང་བའི་སྐྱབས་ཤིག་ལ། སེམས་ལྡན་གྱི་
 ཚེ་སྐོག་ལྡན་ཚེ་ཤིང་གི་རིགས་ལས་ཁྱད་པར་གང་གིས་
 འབྲེད་མིན་སྐོར་དེད་གཉིས་ཀྱིས་གོ་བསྐྱར་བྱས་པ་ཡིན།
 དམ་འཇག་གསལ་ལ། ཤོང་གིས་དེའི་གཞི་མ་ལྟ་བུར། དངོས་
 པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་རང་ཉིད་གནས་འདི་ནས་གནས་
 གཞན་དེ་ལ་འགྲུལ་སྐྱོད་བྱེད་པའི་རྣམས་པའམ་དེ་དང་ཆ་འདྲ་
 བ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་འབྲེད་ཅིང་། གལ་ཏེ་སྐྱེ་ལྡན་ཞིག་གིས་
 ཉེན་ཁ་ལས་གཡོལ་བ་དང་འཚོ་གནས་ཆེད་དུ་འཕམ། ཡང་ན་
 ཟས་འཚོལ་བ་དང་སྐྱེ་འཕེལ་སྤྱད་རང་གི་ལུས་ཤིལ་པོ་ས་
 ཚ་གཅིག་ནས་གཞན་དུ་འགྲུལ་སྐྱོད་བྱུང་ན། དེ་པལ་ཆེར་
 སེམས་ཅན་ཞིག་ཏུ་བཅི་ཚོག་ཅེས་གསུངས་སོང་། འགྲེལ་
 བཤད་དེ་འོས་ཀྱི་སྐོ་ལ་འཐད་པོ་བྱུང་། གང་ཡིན་ཞེ་ན་དེས་
 ཚན་རིག་གི་ལྟ་ཚུལ་ཐོག་ནང་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཞེས་པ་

བེ་བདེ་བ་དང་སྐྱུག་བསྐྱེལ་སྐྱོང་བའི་བྱ་ས་པ་དང་སྐྱོང་བ་དེ་
 དག་ལ་ཡ་ལན་ཤྲོད་སྒྲུངས་ལ་བསྐྱུབ་ནས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་
 ཅིང་། ཡ་ལན་གཙོ་ཆེ་བའམ་ཆ་ཚང་སྐྱབ་སྐྱེས་ཡིན། གཞི་
 ཅུའི་གནས་སྒྲུངས་ངོ་མའི་ཐོག་ལ། སོ་སའི་ཉེ་འཁོར་ལ་
 ཆེད་གཉེར་གྱིས་ཉམས་སྲུ་སྐྱོང་བའི་ཡ་ལན་སྐྱོད་ཐུབ་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་དེ་ལ་སེམས་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། གོ་བ་རྒྱ་ཆེ་ས་
 བས་བཤད་ན་དེ་འདྲ་རེད།

མི་དང་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་བྱང་པར།

འགྲོ་བ་མིའི་ཉམས་སྲོང་གི་གྲུབ་ཆ་གཙོ་བོ་རྣམས་ང་ཚོའི་
 དབང་ཤེས་སྣའི་ཡུལ་ཏེ། གཟུགས་དང་། སྒྲ། སྤྱི། རྫོ། རེག་
 གྲུ་བཅས་ཡིན། འཆར་སྣང་གི་རིམ་པ་གཞན་ཞིག་ནི། ང་
 ཚོས་དེ་དག་བདེ་བ་དང་། མི་བདེ་བ། བཏང་སྣོམས། ཡང་
 བ་དེ་དག་བསྐྱེམས་ནས་སྲོང་བ་གང་ཡིན་ཅུང་། གཞི་ཅིའི་
 ཚོར་བ་དེ་དག་ང་ཚོའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྲོང་བའི་ཐོག་ནས་ཡོང་
 བ་ཡིན། ང་ཚོས་ཤེས་གསལ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་དབང་ཤེས་གྱི་
 སྲོང་བའི་ཐོག་ནས་བདེ་བའམ་སྤྱུག་བསྐྱེལ་ངོས་འཛིན་བ་ནི་
 ང་ཚོ་དང་སེམས་ཅན་གཞན་འདྲ་བ་ཡིན། དཔེར་ན། དབང་
 ཤེས་གྱི་སྲོང་བའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་དང་བྱེད་ལུ། ལུ་གསོ་སེམས་
 ཅན་རྣམས་གྱི་དབང་གྱི་སྲོང་ཚོར་རྣམས་གཅིག་པ་ལྟ་བུར་
 ལྡང་། འོན་ཀྱང་ཉའམ་འབྲུ་སྲིན་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་གྱི་
 རིགས་གཞན་རྣམས་ལ་གནད་དོན་འདིའི་ཐད་ང་ཚོ་དང་མི་
 འདྲ་བའི་ཆ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་མཛོད།

ཚོར་སྣང་མི་གཅིག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་སྣ་ཚོ་གས་
 ཡོད་ཀྱང་། རིག་ཚོར་གྱི་སྤྱོད་བ་ལྟན་པའི་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་བདེ་བའི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྱོད་བ་དོན་ཏུ་གཉེར་
 བ་དང་། རྒྱལ་བསྐྱེད་ལས་མི་བདེ་བའི་རོ་བོར་འགྱུར་བའི་
 སྤྱོད་བ་དེ་དག་སྤྱོད་སྤྱིར་དོན་གཉེར་བྱ་རྒྱུར་སློབ་ཁ་སྤྱོད་གས་
 ཡོད་པ་ནི་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཡིན། གཞི་ཅའི་གནས་
 སྣངས་འདིའི་ཐད། ང་ཚོ་འགྲོ་བ་མི་རྣམས་སེམས་ཅན་
 གཞན་དང་ཁྱད་པར་མེད། ཁོང་ཚོ་དང་འདྲ་བར། ང་ཚོས་
 རྒྱལ་བསྐྱེད་ལས་གཡོལ་ཐབས་འཚོལ་བ་དང་། བདེ་བའམ་
 རྐྱེད་པོ་གང་ཡིན་པའི་སྤྱོད་བའི་སྤྱོད་གས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་
 རློ་ཁ་སྤྱོད་གས་གྱི་ཡོད།

དོན་གྲུང་གས་སྤྱིར་གཞི་ཅའི་སློབ་ཁ་སྤྱོད་གས་སྣངས་འདི་སྤྱིར་
 སེམས་ཅན་གྱི་ངེས་ཚིག་བརྗོད་པའི་ཁྱད་ཚོས་ཤིག་ཡིན་ན།
 འགྲོ་བ་མི་རྣམས་དམིགས་བསལ་སྡེ་ཚོན་ཞིག་གི་ཁོངས་
 རྒྱ་གཏོགས་ཡོད། འགྲོ་བ་མི་ལ་དབང་པོའི་སྤྱོད་བར་རྣམ་
 འགྱུར་ཅམ་སྟོན་པ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད།
 དཔེར་ན། ང་ཚོ་བྱིའམ་ཞི་མི་ལྟ་བུ་མ་ཡིན། དེ་དག་མང་
 ཚེ་བས་སོ་སོའི་སྤྱོད་བར་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་ཚུལ་ནི་སྤྱོད་གས་

ཡོངས་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འགོ་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོ་འགོ་བ་
 མི་ནམས་ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་མང་པོའི་རིང་དར་འཕེལ་བྱུང་བ་
 ཞིག་དང་། ཉ་ལས་པའི་རྩོག་འཛིང་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས་དེའི་
 ཐད་ནས་ང་ཚོ་དང་སེམས་ཅན་གཞན་ཀུན་དབར་གྱི་མི་འདྲ་
 པའི་བྱུང་བར་སྟོན་གྱི་ཡོད། བྱུང་བར་ནི་ང་ཚོའི་སྐྱེད་པའི་
 བཟོ་དབྱིབས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་དེ་ལས་མངོན་ཞིང་། མའི་མདུན་
 མའི་སྐྱེད་ལྷན་ནི་སེམས་ཅན་རིགས་གཞན་གྱི་སྐྱེད་པ་དང་
 བསྐྱེད་ན་ཐད་དེ་འཕེལ་སྐྱེད་ཆེ་བ་ཕྱིན་ཡོད།

མ་ཡི་བརྗེ་ཏུང་།

རོས་ཀྱི་སྣང་རྗེའི་དགེ་ལྡན་དང་པོ་དེ་ནི་ར་རང་གི་ཨ་མ་ཡིན།
 ཁོང་ནི་ཞིང་པ་གཞོན་ཚུང་ཞིག་གི་སྲིམ་འཛིན་མ་ཞིག་ཡིན་
 ཞིང་། ཡི་གེ་འགྲི་སློབ་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་མེད། རོན་ཀྱང་སྣང་
 རྗེའི་བསམ་བསམ་ཤུགས་རྒྱུན་གཏོང་བའི་པོ་ཐེབས་པའི་ཁོང་
 ལས་སྟུག་པའི་དཔེ་མཚོན་ཀྱི་མི་ཞིག་བསམ་སློབ་འཁོར་ལུང་
 ཀྱི་མི་འདུག ཁོང་གིས་སུ་དང་ལྷན་ཀྱང་ཚང་མར་རང་རྒྱུད་
 འཇམ་པོ་དང་སེམས་པ་བཟང་པོས་གཞན་རྒྱུད་བརྒྱན་པར་
 གྱེད། རོས་ཀྱི་པ་ལགས་ལ་མཚོན་ན་དེ་ལས་སྣོག་སྟེ། ཅུང་
 སློབ་ལུང་ཞིང་ཐ་ན་མཚམས་རེ་ར་ཚོ་སྤུ་གུ་ཚོར་ཐལ་ལྷག་
 གཞུ་གི་ཡོད། རོས་རང་བྱམས་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཨ་མ་
 དེ་སྟ་སུའི་སུ་ཞིག་ཏུ་སྟེས་ཤིང་། ཁོང་གི་དམིགས་བསམ་ལ་
 བརྗེ་སེམས་ཀྱི་བྱམས་སྦྱོང་ཐོབ་པ་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་
 ཆེ་བ་དང་། དེས་ཉན་ཉན་རང་རྒྱུད་ལ་སྣང་རྗེ་སྟེ་བར་པན་
 ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། རོན་ཀྱང་སྤུ་གུ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་
 ཡིན་པའི་ཆ་ནས། སྐབས་རེ་རས་ཁོང་གི་སེམས་བཟང་བེད་

ལྷོད་ལོག་པར་བཏང་ཡོད་སྟེ། ཁོང་གིས་ང་རང་ཕྱག་པའི་
 ལྷོད་དུ་སླེབ་ནས་འགོ་བའི་སྐབས། དའི་ལག་པས་ཁོང་གི་
 རྩི་ལྷོག་གཉིས་ནས་བཟུང་སྟེ། ང་རང་གཡས་སུ་འགོ་འདོད་
 བཞུ། ངས་ཁོང་གི་རྩི་ལྷོག་གཡས་པ་འཐེན་པ་དང་། གཡོན་དུ་
 འགོ་འདོད་ན། ངས་ཁོང་གི་རྩི་ལྷོག་གཡོན་མ་འཐེན་གྱི་ཡོད།
 ཁོང་གིས་ལམ་ལོར་དུ་ག་དུས་ཕྱིན་ཀྱང་། ངས་རྩི་ལྷོག་པ་
 མོ་མོད་གྱི་ཡོད། སྐབས་དེར་ངས་བརྟེན་གཏོང་བ་ཁོང་གིས་
 མ་མཐེན་ཁུལ་གནང་བ་དང་། ངས་སྐད་ཅོར་ཆ་མོ་ག་ཚོད་
 བརྒྱབ་ཀྱང་སྐྱེ་རྒྱུ་མ་བཞེངས་པར་བཟོད་སྐྱོམ་གནང་གི་
 ཡོད། མདོར་ན། ཁོང་གིས་ག་དུས་ཡིན་ཀྱང་མི་སུ་གཅིག་
 ལའང་སྐྱེ་རྒྱུ་བཞེངས་པ་ངས་བྲན་གྱི་མི་འདུག། རང་གི་སྐྱེ་
 རྒྱུ་གཅིག་སྐྱེ་མིན་པར། ཁོང་ནི་སུ་དང་སྤང་ཀྱང་ཚང་མར་
 དམིགས་བསལ་གྱི་སེམས་པ་བཟང་བའི་མི་ཞིག་ཡིན།

དེ་ལྟར་སྐྱེ་ཨ་མ་ཞིག་གིས་རང་གི་སྐྱེ་རྒྱུ་ལ་བཅངས་པའི་
 བཅེ་བ་ནི་གཙོ་ཆེ་བ་ལུས་པོའི་གྲུབ་སྟངས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཡིན་
 པ་ཐེ་ཚོམ་མེད། མ་ཡི་སྐྱེ་སྐྱེས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུར་དེ་ཉ་ཅང་
 ལྷགས་ཆེ་བ་དང་། དེས་ཨ་མ་ཞིག་གིས་རང་གི་སྐྱེ་གྲུར་ལྟ་
 ལྷོད་བྱེད་སྐབས། མོ་མོའི་ལུས་ཀྱི་མི་བདེ་བ་དང་ལལ་དུ་བ་

བླ་མ་ས་གཏོང་རྗེད་དུ་འགྲོ་བར་རོགས་རམ་གྱེད་གྱི་ཡོད། དེ་
 ལྟར་རང་ཉིད་སློབ་གཏོང་གྱེད་པ་ནི་ཁོང་གི་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཚུ་
 ཚོད་དང་། བཟང་སྤྱོད་གྱི་གོ་ཉོག་ས་སམ་དེ་མིན་གཞན་གང་
 དང་ཡང་མ་འགྲེལ་བར། དེ་ནི་སྤོགས་ཡོངས་ནས་ལྷན་སྐྱེས་
 ཤིག་ཡིན།

སྒྲིབ་རྒྱུ་ལོ་བའི་ཐབས་ཀྱི་རྒྱུ་ལའི་ཡིན།

ལུ་གསོ་སེམས་ཅན་གཞན་ཀྱན་དང་འབྲེལ་བར། ང་ཚོ་འགྲོ་
 བ་མི་རྣམས་སོ་སོའི་མ་ལས་བཅས་པ་དང་། མ་ཡི་མངལ་
 བས་བཅས་མ་ཐག་དུས་ཡུན་གང་འཚམ་རིང་། ང་ཚོས་
 རང་གི་མཉམ་སོ་སོར་ལྟ་སྐྱོང་བྱེད་མཁན་གཞན་གྱི་དོ་
 ལུང་ལ་ཡོངས་སུ་བརྟེན་ནས་ཡོད། རྒྱ་བ་དགུའི་རིང་ང་ཚོ་
 མའི་མངལ་ནང་གསོ་སྐྱོང་བྱས་ཤིང་། བཅོམ་བའི་ཚེ་ཁ་
 ཐབས་གང་ཡང་མེད། ང་ཚོས་འདུག་སྐབས་ཀྱི་མེད་པ་གོག་
 བས་ཀྱང་འགྲོ་སྐབས་ཀྱི་མེད། ལང་བའམ་གོམ་པ་སྡོ་སྐབས་རྒྱ་
 སོགས་པར་བཞག་གཞན་གྱི་ལྟ་སྐྱོང་དང་དོ་ལུང་མེད་པར་
 ང་ཚོ་འཚོ་གནས་སྐབས་ཐབས་བྲལ། དེ་ལྟ་བུའི་གཉོད་རྒྱུང་
 ལུས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེར། བཅས་མ་ཐག་པའི་བྱིས་
 པ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་ང་ཚོའི་བྱ་བ་དང་པོ་དེ་ནི་མ་ཡི་ལུ་མ་
 ལུ་རྒྱ་དེ་ཡིན། མ་ཡི་འོ་མས་ང་ཚོ་གསོ་སྐྱོང་བྱས་པ་དང་ང་
 ཚོར་སྟོབས་ཤུགས་བྱིན། ལྷག་པར་དུ། མི་རྣམས་ལོ་ན་རྒྱུང་
 དུས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་དུས་ཡུན་ནི་དམིགས་བསལ་རིང་

བོ་ཡི་ན། ཉེས་ཅན་པ་སྤྲུག་ཤོས་ཐེ་བའི་ང་ཚོ་ཚང་མས་དུས་
 སྐབས་དེ་བརྒྱད་ཡོད། གཞན་གྱི་བྱ་མས་སྐྱོར་མེད་ན། ང་ཚོ་
 ཚང་མ་ཉིན་ཤས་ལས་བསྐྱད་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད། ང་ཚོའི་འགོ་
 སྟོན་གྱི་འཚར་ལོངས་སྐབས། དེ་ལྟར་མི་གཞན་གྱི་རྟོགས་
 སྐྱོར་དགོས་མཁོ་ཆེན་བོ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བཅེ་བའི་
 རྩོགས་སྤྱ་རང་བཞིན་གྱིས་སློ་ཁ་རྩོགས་པ་ནི་ང་ཚོའི་ལུས་
 བོའི་བྱ་བ་སྣངས་གྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན།

དེ་ནི་རྒྱ་གསོ་སེམས་ཅན་གཞན་མང་པོ་དང་དེ་བཞིན་དུ་
 འགོ་སྟོན་གྱི་འཚོ་གནས་གཞན་གྱི་ལྟ་སྐྱོར་འཐོབ་མིན་ལ་
 རག་ལས་པའི་བྱ་བྲེལ་དང་སློག་ཆགས་གཞན་རྣམས་དང་
 ང་ཚོ་སྐྱབ་མོང་དུ་ཡོད་པའི་བྱ་བ་ཚོས་ཤིག་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་
 སློག་ཆགས་ཀྱིས་གཞན་ལ་ཉེ་འབྲེལ་ལམ་གཉེན་ཉེའི་
 ཚོར་བ་འགའ་མངོན་གསལ་དོད་པོས་སྐྱོར་གི་ཡོད། དེ་
 ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཅེ་བ་ཞེས་བརྗོད་སྐབས་ཀྱི་མེད་ནའང་།
 ཁོང་ཚོ་ཚང་མར་ཉེ་བའི་ཚོར་བ་ཞིག་ལྡན་ཡོད། ང་ཚོ་རུས་
 སྐལ་ལམ་སྤེལ་ལེབ་དང་གཅིག་པ་མ་ཡིན། ཁོང་ཚོས་སྐོར་
 བཏང་རྗེས་དེ་དག་གཡུགས་ནས། སོ་སོའི་སྤུ་གྲུར་བསྐྱར་དུ་
 ཅ་བ་ནས་ལྟ་གི་མེད། སློག་ཆགས་དེ་རྟོགས་ལ་གསོ་སྐྱོར་

བྱེད་པའི་དུས་ཡུན་མེད། དེར་བརྟེན་ཁོང་ཚོས་བརྗེ་སེམས་
 ལ་དགའ་སྣང་བྱེད་ཐུབ་མིན་ཐད་ཅི་འདྲ་ཡིན་ནས་སྣམ་གྱི་
 འདུག ཉེ་ཆར་ཨོག་སེ་པོར་ཏ་(Oxford)གཙུག་ལག་སློབ་གྲྭ་
 ཆེན་མོའི་ནང་བཟོ་སྒྲིང་ཞིག་གི་སྐབས། བྱེད་བསྟན་བཤེག་
 གི་ཚུལ་དུ། ཚོགས་བཅར་བའི་ཁྲོད་གྱི་ཆེན་རིག་བ་རྣམས་
 གྱིས་དེའི་ཐད་ཉམས་ཞིབ་གནང་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་
 བསམ་ཚུལ་བརྗོད་བ་ཡིན། དཔེར་ན། གསོ་སྦྱང་གི་དུས་
 ཡུན་མི་དགོས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་རང་གི་ས་མ་
 རོས་འཛིན་བྱེད་གྱི་ཡོད་དམ། གང་ལྟར་རོས་རང་དེ་ལ་ཐེ་
 ཚོམ་ཟ་གི་འདུག དེ་ནི་རོས་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་འདོད་ཆེན་
 པོ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན།

མིའི་རྣམ་ཤེས་དང་སྐྱིད་སྤྱུག་མཉམ་སྦྲུང་།

མིའི་སེམས་དེ་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སེམས་ལས་གང་གིས་
 བྱུང་བར་འབྲེད་པའི་ཐད་ལ་མངོན་གསལ་དོད་པའི་བྱུང་
 ཚེས་འགའ་ཞིག་ཡོད། ང་ཚོ་མི་རྣམས་ལ་དབྱ་ཤེས་གྱི་རྒྱས་
 བ་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་སེམས་
 ཅན་གཞན་མང་པོ་ལས་ཐད་དེ་ལྷགས་ཆེ་བ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་།
 དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ཚོའི་སེམས་ནང་འདས་དོན་རྣམས་དབྱ་
 ཐུབ་པ་ཡོང་གི་ཡོད། གཞན་ཡང་ང་ཚོས་མ་འོངས་པར་
 བསམ་སྟོན་གཏོང་ཐུབ་གྱི་ཡོད། དེར་མ་ཐད་ང་ཚོར་ཉ་ཅང་
 སྟོབས་ཆེ་བའི་འཆར་སྒྲུང་དང་། སྐད་བཤའི་ཐོག་ནས་པན་
 ཚུན་འབྲེལ་བ་བྱེད་པར་ཡར་ཐོན་ཉ་ཅང་ཆེ་བའི་རྒྱས་པ་ལྡན་
 ཡོད། བྱུང་བར་དུ་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་མེད་པ་ཞིག་ནི། ང་
 ཚོར་རྒྱ་མཚན་གྱི་སྐོ་ནས་དབྱུང་བ་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་སྟེ།
 དངོས་ཡོད་དང་སྟོའི་འཆར་ཚུལ་གྱི་གནས་སྒྲུངས་གཉིས་
 ཀའི་ཐོག་ནས་མཐུག་འབྲས་འབྲ་མིན་ལ་དོ་གལ་ཆེན་པོས་
 དབྱུང་ཞིབ་དང་མཚུངས་སྒྲུང་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ལྡན་ཡོད།

སེམས་ཅན་གཞན་དག་ལ་རུས་པ་དེ་དག་ལས་ཁ་ལས་ཚད་
གཞི་དེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་སྲིད་ཀྱང་། ཞིབ་ཚགས་པའི་གནས་
སྤངས་ཐོག་སླེབས་སྐབས་ཁོང་ཚོས་འགོ་བ་མིའི་དོ་རྒྱ་ལུབ་
ཀྱི་མེད།

གཞན་ཡང་། ང་ཚོར་འགོ་བ་མིའི་དོ་བོ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་
ཚོས་གཙོ་བོ་ཞིག་སྟེ། སྲིད་སྐྱབས་མཉམ་སྲོང་བྱེད་པའི་ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱི་རུས་པ་ཞིག་ཡོད། དེའི་ཐད་ང་ཚོ་གཅིག་ཤུ་མིན་
པར། སེམས་ཅན་གཞན་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་སྲིད་སྐྱབས་
མཉམ་སྲོང་བྱེད་པའི་རུས་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་སྲོད་ལམ་སྟོན་
ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟ་བུར་། དེ་ནི་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་འགོ་བ་
མིའི་རང་གཤིས་ཤིག་ཡིན། ང་ཚོས་མི་ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་སྐྱབས་
བསྐྱེད་ཀྱིས་མཚར་བའམ། ཐ་ན་མི་དོ་མི་ཤེས་པ་ཞིག་སྲང་
ལམ་དུ་ལུས་པའམ། གཞུགས་མཐོང་རྒྱུ་འཕྲིན་ཐོག་ནས་
རང་རྒྱུང་གོད་ཆག་གི་གཞོད་འཆེ་ཐོག་ལུལ་ཞིག་མཐོང་བ།
ཡང་ན་རྒྱུང་འཕྲིན་ཐོག་ནས་དེའི་སྐྱོར་གོ་ཐོས་བྱུང་འཕྲལ།
ཁོང་ཚོའི་སྐྱབས་བསྐྱེད་ཐད་ང་ཚོར་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ནམ་འགྲུང་
ཞིག་ཐོན་ཀྱི་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་ང་ཚོས་རོགས་པ་བྱེད་
ལུབ་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། ཁྱོམ་ལམ་དུ་ལུས་པའི་མི་དོ་མི་

ཤེས་པ་དེ་དང་། ཡང་ན་གཟུགས་མཚོང་རྒྱུ་འཕྲིན་ཐོག་
ནས་མཚོང་བའི་མི་རྣམས་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་སེལ་བར་རོགས་
རམ་བྱེད་བའི་རང་ལྷགས་ཀྱི་སེམས་ཁུར་དག་པོ་ཞིག་ཡོང་
གི་ཡོད།

དེ་བཞིན་དུ། ང་ཚོས་མི་རྣམས་རྒྱུན་དུ་ལས་ཐར་བ་དངོས་
སུ་མཚོང་སྐབས། གཞན་གྱི་ཕྱོང་ཚོར་ལ་སྦྱིད་སྤྱད་མཉམ་
ཕྱོང་བྱེད་ཐུབ་པའི་ང་ཚོའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལུས་པས་ཁོང་ཚོའི་
དགའ་ཚོར་མཉམ་ཕྱོང་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། རོས་ཀྱི་བསམ་
བར། ང་ཚོ་མང་པོ་ཞིག་གིས་སློབ་བརྟན་དང་། ཅེད་རིགས་
འགྲུབ་སྤྱད། འཁྲུག་སློབ་བཅས་ལ་བཟུ་རྒྱུ་དང་། དེབ་སློབ་
པོ་དེ་འདྲ་སློབ་སྤྱོད་སོགས་ལ་དགའ་པོ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚོ་
གཅིག་ཅི། དེ་དག་གིས་སློབ་སེམས་སྤེལ་བའི་ཁར། གཞན་
ཀྱི་དགའ་ཚོར་དང་སེམས་སྤྱད་རྣམས་སོ་སོ་རང་གི་ཡིན་
པ་ལྟ་བུར་ཕྱོང་བའི་གོ་སྐབས་ཤིག་སྦྱོད་ཀྱི་ཡོད་པས་ཡིན།
ང་ཚོས་སྦྱིད་སྤྱད་མཉམ་ཕྱོང་གི་ཉམས་ཕྱོང་ལ་རང་བཞིན་
ཀྱིས་དགའ་པོ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱུ་དུ་དེ་སོ་སོའི་མི་ཚེའི་ཁྲོད་
ནས་རྗེད་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དཔེ་མཚོན་ཞིག་ནི་ང་ཚོས་
སྤྱ་གུ་རྒྱུང་རྒྱུང་ལ་དགའ་པོ་བྱེད་པ་དེ་ཡིན། ང་ཚོས་ཁོང་

ཚོར་འཇུག་དཔྱད་དཔྱད་བྱེད་པ་དང་། རྩོམ་པ་སྦྱོན་པ། ཡང་
 ཉ་སྦྱང་ཤོད་སྐབས་ཁོང་ཚོའི་རོ་གདོང་ནས་འཇུག་མདངས་
 ཐོན་པ་ར་ཚོས་མཐོང་འདོད་ཡོད། ལྷོགས་མཚུངས། ར་ཚོའི་
 ལྷིང་དུ་སྦྱག་པའི་མི་རྣམས་ལ་བདེ་སྲིད་བྱུང་དུས་དེར་རང་
 བཞིན་གྱིས་དགའ་པོ་བྱེད་ཅིང་། མི་ཚང་མའི་དགའ་མོས་བྱ་
 དུལ་དེ་གཞན་གྱི་འཇུག་མདངས་ཡིན་པ་ལས་མི་འདོད་པའི་
 རྣམ་འགྲུར་མ་ཡིན།

སྒྲིབ་རྒྱུ་ལྟུང་བརྟུང་།

ཚོས་ལ་དད་པ་ཡོད་མཁན་ཚོར་སྒྲིབ་རྒྱུ་ལྟུང་སྤེལ་གཏོང་
 བའི་མཐུན་སྦྲེན་འཛོམས་པོ་ཡོད་ལ། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཐབས་
 ལམ་ནི་འགྲོ་བ་མི་སྤྱི་ཡོངས་ལ་རྒྱབ་ས་ཆེ་བའི་འབྲུང་ཁུངས་
 ཤིག་གུང་ཆགས་སྟབས། འོན་ཀྱང་སྒྲིབ་རྒྱུ་ལྟུང་ལ་སྒྲོང་བར་
 ཚོས་ལུགས་དགོས་འདུག་ཅན་མ་ཡིན། མདོར་ན། སྒྲིབ་རྒྱུ་
 ལྟུང་བརྟུང་གྲེད་པར་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཐབས་ཚུལ་
 ལྟ་ས་ནས་ལག་བརྟུང་གྲེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་དང་། ཐ་ན་དེ་དག་
 གི་སུ་རུས་གུང་ཚན་དེ་གི་ཐོག་ནས་རྒྱོད་ལྡུང་། ཉན་
 མེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བ་ནི་ལུས་ཀྱི་སྒྲོང་
 བརྟུང་དང་ཉ་ཅང་འདྲ་པོ་ཡོད། ང་ཚོས་སོ་སོའི་རུས་པར་
 སྒྲོང་བརྟུང་ངེ་ཅོས་སྒྲུད་པ་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་སྟོབས་ཤུགས་ཆེ་
 ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད། དཔེར་ན། འོས་ཀྱི་གྲོགས་པོ་རྗེ་ལ་སྟོབ་
 དཔོན་ཆེན་པོ་དེ་ཆར་ཁྱེ་ ཁྱེ་སྟེ་ཁྱེ་སན་(Richard Davidson)
 ལགས་ཀྱིས་དབང་ཅའི་ཚན་དེ་གི་ཐོག་ནས་ཉམས་ཞིབ་ཅིག་
 གནང་བ་བརྒྱུད། ཐ་ན་གཟུང་འཁོར་གཉིས་ལྟ་བུ་དུས་ལུན་

ལྷ་ལྷ་ཅིག་གི་རིང་སྟིང་རྗེ་སྟོང་བརྟུང་བས་པས། ལྷ་
 པའི་འཕྲོས་རིམ་ནང་མངོན་གསལ་དོད་པའི་འགྲུང་བ་འཕྲོ་
 བ་དང་། དེ་བཞིན་ཉམ་ཐག་ལ་སྟེན་བ་གཏོང་བའི་འདུན་པ་
 ལྟེན་པར་རྒྱུན་ལྷན་ལྷན་སྟོང་དངོས་སྟུང་སྟོང་གནང་ཡོད།
 དེ་ལྟའི་ཉམས་ཞིབ་ཐོག་ནས་སྟོབ་གྲུ་ཁག་ནང་སྟིང་རྗེ་རོ་
 ལྟོད་ལྷ་རྒྱུར་སྟོབས་སྟེལ་བར་རོས་ནས་རེ་བ་ཆེན་པོ་ལྷན་
 ཅིང་། དེ་ནི་ཉ་ཅང་དག་མཚན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་འགྲུང་ངེས་
 ཡིན། དེར་དུས་ཀྱི་ཕེས་ཡོན་ནི་ཕྱགས་ཆེན་པོས་དངོས་
 གཙུ་སྟུང་བའི་རིན་ཐང་ཐོག་གཞི་བཞག་ཡོད། འོན་ཀྱང་ངོས་
 བས་རྒྱུན་ཏུ་བརྗོད་པ་བཞིན། ར་ཚོས་སོ་སོའི་བྱ་སྤྲུག་ཚོའི་
 ལྷན་པར་སྟོབ་སྟོང་སྟོད་སྤབས་ཁོང་ཚོའི་སེམས་ལ་སྟོབ་
 ལྟོད་སྟོད་རྒྱུར་སྟང་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
 ལྷན་ལྷན་སྟོད་པའི་རྒྱུན་གཙུ་པོ་དེ་ནི་ཁོང་ཚོའི་སྟིང་རྗེའི་
 རང་བཞིན་དེ་གསོ་སྟོང་ལྷན་དགོས།

བདེ་བ་དང་ལྷན་པ་ལྟེན་པ་

དེའི་བསམ་པར། ང་ཚོ་ཚང་མས་མི་ཚེ་སྲིད་པོ་ཞིག་ཡོང་
 ཐབས་བྱེད་གི་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་བྱེད་པ་དེར་འགྲེལ་བཤད་
 གང་ཡང་རྒྱག་དགོས་ཀྱི་མེད། མི་སྲུ་གཅིག་གིས་ཀྱང་
 དཀའ་ངལ་ལམ་རྩོག་ཏུ་འདོད་ཀྱི་མེད། དེ་ནི་ང་ཚོའི་ལུས་ཀྱི་
 ལྷན་པ་ཆ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ར་སྲོད་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན། སེམས་སྲིད་
 པོ་དང་བག་ཐེབས་པོ་ཡོད་པའི་མི་དེར་འཇིགས་སྣང་དང་
 སེམས་འཚབ་མེད་ཅིང་། འཕྲོད་བསྟེན་གི་ཆ་ནས་ཁ་ཡོད་
 ལག་ཡོད་ཀྱིས་ཁེ་ཕན་ཡོད་སྟོར་གསོ་བ་རིག་པའི་ཚན་
 རིག་གི་ཐོག་ནས་ཁུངས་སྐྱེལ་བྱས་ཡོད། ཐ་ན་ནད་ཀྱིས་
 མནར་ནས་ཡོད་པའི་མི་ཞིག་ཡིན་ནའང་དེར་བཟང་སློབས་
 ཀྱི་ལྷ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་ན། བ་ཚ་བྱུང་སྲིད་མགྲོགས་པོ་ཡོང་
 གི་ཡོད་པའང་རྒྱན་ཤེས་ཀྱི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན། དེས་
 བཟོ་དོན་ཀྱི་བསམ་པར། ང་ཚོའི་ལུས་པོ་འདི་མི་ཚེ་སྲིད་པོ་
 ཞིག་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའང་དོན་དངོས་སུ་གསལ་པོ་
 ཡིན། སེམས་སྲིད་པོ་ཡོད་ན་སེམས་བདེ་ཐང་ཡོང་བ་དང་།

སེམས་བདེ་ཐང་ཡོད་ན་ལུས་སོར་པན་ཚོགས་ཆེ།

འོན་ཀྱང་འགྲོ་བ་མིའི་བདེ་བ་དང་སྐྱབས་བསྐྱེད་ཅི། སེམས་
 ཅན་གཞན་གྱི་བདེ་སྐྱབས་དང་མི་འབྲ་བར། ལྷན་བས་བདེ་སོ་
 མེད། ཁྱི་གཅིག་ལ་པལ་ཆེར་ཟས་ཞིམ་སོ་ཞིག་ལས་བདེ་
 བ་འཚོ་བ་པ་དང་། དེ་རྗེས་འདོད་སློབ་ཚེམས་ནས་ཀ་མི་བས་
 བར་ཉལ་བར་འགྲོ་གི་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་ལྷན་བས་བདེ་བའི་
 བདེ་བ་རྣམས་ང་ཚོ་མིར་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཀྱང་། དེས་ཁ་ཡོད་
 ལག་ཡོད་གྱི་འདོད་སློབ་ཚེམ་པར་རྩ་བ་ནས་འདར་གི་མེད་པ་
 གསལ་སོ་རེད། རྫོགས་མཐའ་མེད་པའི་བདེ་བ་དོན་གཉེར་
 དང་སྐྱབས་བསྐྱེད་དོར་འདོད་ཀྱི་མིའི་བསམ་བསམ། འགྲོ་བ་
 མི་རིགས་ཀྱི་ལྷན་བས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་ཅམ་མ་ཟད་
 ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་མང་སོའི་རིང་ང་ཚོའི་སྐྱད་པ་ཆེན་པོ་འདིར་
 འཕེལ་འགྲུང་རྗེ་བྱུང་ཡང་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོས་
 ཀྱི་བསམ་པར་ཐ་ན་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་འདི་ཉིད་
 ཀྱང་དོན་གཉེར་འདི་ལས་བྱུང་ཡོད། ང་ཚོའི་མི་ཆེའི་བརྒྱད་
 རིམ་ནང་། རང་ཅག་གི་ཚོད་འཛིན་གྱི་བྱས་པ་ལས་འདས་
 པའི་དཀའ་ངལ་མང་སོ་ཞིག་དབང་མེད་ཏུ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད།
 དེར་བརྟེན་ང་ཚོའི་རེ་བ་དང་སྟོང་སྟོང་བས་སྐྱབས་སྐྱོད་བྱེད་

སུ། ཡིད་ཆེས་གོང་འཕེལ་གཏོང་བ་དང་། ཡིད་ཆེས་ལ་
 རྒྱལ་སྐྱོར་སྐྱད་སྐྱོན་ལམ་འདེབས་ཤིང་། སྐྱོན་ལམ་འདེབས་
 ས་ནི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། དེ་ག་ནང་
 བཞིན། འདས་པའི་དུས་རབས་ཁ་ཤས་རིང་ཚོན་རིག་དང་
 བརྗེ་ལས་རིག་པའི་གསར་གཏོང་ཁྲིའི་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་སྐྱེ་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཀྱང་། བདེ་བ་སྐྱུབ་འདོད་དང་
 ལྷུག་བསྐྱེལ་དོར་འདོད་ཀྱི་མངོན་འདོད་དེ་ལས་བྱུང་ཞེས་
 དས་བསམ་ཚུལ་བརྗོད་རྒྱུ་ཡིན།

ཡིན་ནའང་ང་ཚོའི་སྐྱེ་མོང་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱི་གཏིང་
 ཟབ་པའི་གནས་སྐྱབས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ཆེ་སློག་
 གཞན་ལས་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་
 འདི་འབྲ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཉང་སངས་དགོས་པའི་
 ང་ཚོའི་གྲུབ་འབྲས་ལ་སྐྱེལ་འདེད་བྱེད་ཀྱང་། དེ་དང་དུས་
 མཚུངས། སེམས་ཀྱི་རྣོག་འཛིང་འདི་ཉིད་རྣམ་ཀུན་འཕྲད་
 བཞིན་པའི་ང་ཚོའི་དཀའ་ངལ་དང་དཀའ་སྐྱུག་མང་བོ་ཞིག་
 གི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱང་ཡིན། ད་ལྟ་ང་ཚོར་འཕྲད་བཞིན་པའི་
 འཛམ་གླིང་ནང་གི་དཀའ་ངལ་མང་ཆེ་བ། དཔེར་ན། དམག་
 འཁྲུག་དང་། དབུལ་ཕོངས། བྲང་བདེན་མེད་པ། ཁོར་ལུག་

ལ་གོད་སྐྱོན་གཏོང་བ་སོགས་རྣམས་འཇིངས་ཆེ་བའི་མིའི་
 བྱ་སྐྱོད་ལས་འབྱུང་ཞིང་རྒྱན་སྐྱོད་ལྗེད་ཀྱི་ཡོད། དེར་མ་
 ཟད་དཔེར་ན། འཇིགས་སྣང་དང་། སེམས་འཚོལ། གོམ་
 ལྷགས་སོགས་གང་ཟག་སྐྱེར་གྱི་ནང་སེམས་ཀྱི་རྒྱལ་བསྐྱེད་
 བསྐྱེད་རྒྱུ་ཚུགས་སུ་གནས་པའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱང་། ང་
 ཚོའི་སེམས་ཀྱི་རྣམས་འཇིངས་དང་ཚོར་བ་སྐྱོན་པའི་འཚར་
 སྣང་དང་འགྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད།

གཞི་རྩའི་འབྲ་མཉམ།

བདེ་བ་འཚོལ་བ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་དོར་ཐབས་བྱེད་པའི་ཐད།
 ང་ཚོ་ཚང་མ་རྩ་བའི་ཆ་ནས་གཅིག་པ་ཡིན་སྟབས། ཚང་མ་
 འབྲ་མཉམ་ཡིན། འདི་ནི་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་གནད་དོན་
 ཞིག་རེད། གལ་སྲིད་གཞི་རྩའི་འགྲོ་བ་མའི་འབྲ་མཉམ་གྱི་
 གནས་སྤངས་དེར་བརྩི་མཐོང་ཞིག་སོ་སོའི་རྒྱུན་ལྡན་གྱི་
 ལྷ་ཚུལ་ཁོད་སྤྲིལ་བྱུང་བ་བྱུང་ན། རྒྱ་ཆེ་ས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་
 ཅམ་མ་ཡིན་པར། ང་ཚོ་སྐྱེར་ལའང་ཉ་ལས་པའི་ཐབས་ཐོགས་
 ཆེན་པོ་ཡོང་བར་ངོས་ལ་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ཡོད། ངོས་ལ་
 མཚོན་ན། ངས་མི་དང་ག་དུས་སྤྲུག་འཕྲད་བྱུང་ཡང་། ཁོང་
 ཚོ་སྲིད་འཛིན་ནས་སྤྲུང་པོ། འག་མདོག་ནག་པོའམ་དཀར་
 པོ། གཟུགས་རིང་པོའམ་སྤང་སྤང་། སྤྲུག་པོའམ་སྐྱོ་པོ། རྒྱལ་
 ཁབ་འདི་དང་དེ། ཚོས་ལྷགས་འདི་དང་དེ་སོགས་གང་ནས་
 ཡིན་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། ཚང་མ་རང་དང་འབྲ་བར་བདེ་བ་
 འདོད་པ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་མི་འདོད་པའི་འགྲོ་བ་མི་ཞིག་ཡིན་
 པའི་ཆ་ནས་འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་ཐབས་བྱེད་གྱི་ཡོད།

ལྷ་ཚུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་འབྱེད་དུ་སྤྱོད། ཐ་ན་ད་བར་སྤྱད་འཕྲད་
 ལྷ་ལ་མ་སྤོང་ཞིང་ཐད་དེ་དོ་མི་ཤེས་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། ཁོང་
 ཚོ་དང་ཉེ་བའི་ཚོར་བ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱིད་ཡོང་གི་
 འདུག ར་ཚོ་སྤྱིར་ལ་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཚོས་གང་
 ཡོད་པ་དང་། ཤེས་ཡོན་གྱི་གནས་ཚད་གང་ཡོད་པའམ་སྤྱི་
 ཚོ་གས་ནང་གོ་གནས་གང་ཞིག་རྒྱུད་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ།
 མི་ཚེའི་ནང་གྲུབ་འབྲས་གང་ཞིག་སོན་པ་བཅས་ལ་མ་སྤོས་
 པར། ར་ཚོའི་མི་ཚེ་སྤྱང་སྤྱང་འདྲིའི་ནང་། ཚང་མས་བདེ་བ་
 དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་སྤྱད་བསྐྱུལ་ལས་གཡོལ་ཐབས་བྱེད་
 གྱི་ཡོད།

རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱུན་དུ་ངོས་ནས་ར་ཚོ་ལོགས་
 སུ་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་མཁན་གྱི་ཆ་རྒྱུན་རྣམས་དོན་དངོས་སུ་
 ར་ཚོས་མཉམ་སྦྱོད་བྱེད་པའི་ཆ་རྒྱུན་དང་བསྐྱུར་ན་ཕྱི་ཚུལ་
 ཅམ་ཡིན་པའི་གནད་དོན་དེ་ཡང་ཡང་བཤད་གྱི་ཡོད། ར་ཚོ་
 ཁྱད་པར་འབྱེད་མཁན་གྱི་རིགས་རྒྱུད་དང་། རྒྱན་ཡིག་ཚོས་
 ལུགས། རོ་མོ། རྒྱ་ལོར་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་ཚོས་གཞན་
 གུན་གང་ལྟར་ཡང་། ར་ཚོ་ཚང་མ་གཞི་ཅིའི་ཆ་ནས་འགྲོ་བ་
 མི་ཡིན་པ་འདྲ་མཉམ་ཡིན། འདྲ་མཉམ་དེ་ཚོན་རིག་གིས་

ར་སྒོད་ཁུངས་སྐྱེལ་བྱས་ཡོད། དཔེར་ན། འགོ་བ་མིའི་མྱིད་
 འོས་(genome)གོ་རིམ་གྱི་རིགས་རྒྱད་མི་མཐུན་པའི་བྱད་
 པར་དེ་ང་ཚོའི་རིགས་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་ཆའི་ནང་ཆ་ཤས་རྒྱུར་
 རྒྱུར་ཞིག་ཅམ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། ཆ་མང་ཆེ་བ་ང་ཚོ་ཚང་
 མར་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པ་བསྟན་ཡོད། མདོར་ན། མྱིད་འོས་
 གྱི་རིམ་པར། གང་ཟག་སྐྱེར་སོ་སོའི་དབར་གྱི་བྱད་པར་ནི་
 རིགས་རྒྱད་འབྲུ་མིན་དབར་ལས་མདོན་གསལ་དོད་པ་སྣང་
 གི་ཡོད།

བསམ་ཞིབ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས། ང་ཚོ་འགོ་བ་མི་ཞེས་
 པའི་ཚིག་འགོས་ནང་ཅ་བ་བརྟན་པོ་རྒྱགས་པའི་ངོ་བོ་ཞིག་
 གི་ཐོག་གཞི་བཞག་པའི་སྤྱིང་ང་ཚོ་མི་རེ་ངོ་རེས་བསམ་སྒོ་
 གཏོང་རྒྱ་དང་བྱ་བ་བྱེད་རྒྱ་འགོ་འཇུགས་དགོས་པའི་དུས་
 ལ་སྐྱེབས་ཡོད་པ་ངོས་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

བདེ་སྲིད་འཚོལ་བ།

འགྲོ་བ་མི་ནི་རེ་བ་ཁོ་ནའི་སྟེང་ནས་འཚོ་གནས་བྱེད་
 ཅིང་། རེ་བ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ནི་བཟང་ཕྱོགས་སུ་དམིགས་
 པའི་བསམ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལྷགས་པ་སྟོན་གྱི་ཡོད། ངས་
 དེ་མཐོང་བ་དང་། ང་ཚོའི་འཚོ་གནས་དེ་ཉིད་མ་འོངས་པའི་
 བདེ་སྲིད་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་བརྟེན་ནས་འདུག
 འོན་ཀྱང་གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་མི་རྣམས་གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་བདེ་
 བ་འདོད་པ་དང་སྐྱུག་བསྐྱུལ་མི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་སློབ་
 གཏད་ཡོད་པ་ང་ཚོས་ཁས་ལེན་བྱས་ན། བདེ་སྲིད་ཅེས་པའི་
 དོན་གང་ཡིན་དང་དེ་གང་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་མེད་ཅད་གཙོད་
 གྱེད་དགོས། བདེ་སྲིད་ནི་ཡོངས་ཁྲབ་གྱི་བརྗེ་ཆད་ཅིག་ཡིན་
 པས། དེར་གོ་ཞོར་ཐེབས་ཉེན་ཡོད། དཔེར་ན། སྐབས་འདིར་
 ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་སླེང་སྐབས། ང་ཚོས་
 ཚོས་ལྷགས་གྱི་ལྷ་ཚུལ་ཐོག་ནས་བཤད་པའི་དོན་དམ་པའི་
 བདེ་སྲིད་ཀྱི་སྐོར་མི་བརྗོད་པར། ང་ཚོ་ཚང་མས་སྦྱིར་བཏང་
 ངམ་ཉེན་རེའི་ཚོར་ཤེས་ལས་གོ་ཉོགས་སུ་བ་པའི་དགའ་

ཚོར་རམ་བདེ་སྐྱིད་ཁོ་ནའི་སྐྱོར་སྐྱེད་གི་ཡོད་པ་གསལ་པོ་
བརྗོད་གོས།

ངོས་ནས་གོང་དུ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་པ་བཞིན། རྫོག་འཛིངས་
ཆེ་བའི་ང་ཚོ་ལྷ་བུའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ། བདེ་སྐྱིད་འཚོལ་
སྐྱབ་བྱ་རྒྱུ་ལས་སྤྲོ་བོ་མིན། དཔེར་ན། ཁྱི་དང་ཞི་མིའི་བདེ་
སྐྱིད་དང་མི་འབྲ་བར། འགྲོ་བ་མིའི་བདེ་སྐྱིད་ལ་དབང་ཤེས་
ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཚམ་སྐྱོང་བ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་
ཡོད། དེས་ན། འགྲོ་བ་མིའི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས་གང་
ཡིན་ནམ།

འགྲོ་བ་མིའི་བདེ་ཐབས་ལ་གལ་གནད་ཆེན་པོའི་སྐོ་ནས་
མཐུན་སྦྱར་བྱེད་མཁན་གྱི་ཆ་རྒྱུན་གསུམ་དེ་མ་ཉིད་དུ་ཐོན་
ཡོང་བ་ནི། རྒྱ་ལོར་དང་། བདེ་ཐང་། མངོའ་འགྲེལ་བཅས་
ཡིན་ཞིང་། མི་མང་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་མོས་མཐུན་བྱེད་དེས་
རེད་སྟམ།

རྒྱ་ལོ་རྒྱུ་།

རྒྱ་དངོས་པོའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་བདེ་སྲིད་ལ་
 ལྷགས་སྲུབ་སྲིབ་ནས་ཞེ་ན། ལྷགས་སྲུབ་སྲིབ་ཀྱི་ཡོད་པར་
 བེ་ཚོམ་མེད། ང་ཚོའི་བདེ་ཐབས་ཆེད་རྒྱ་དངོས་པོའི་ཆ་
 རྒྱུ་ཀྱི་གལ་གནད་དོས་ལེན་མི་བྱེད་པ་ནི་སློབ་ཉལ་རང་
 ཡིན། བ་ན་རི་ཞིག་གི་སྐྱང་དུ་བྲག་ལུག་ནང་གཅིག་ལུང་
 རྒྱུད་མཁན་གྱི་རི་ཚོད་པ་ཞིག་ལའང་ཟས་དང་གོས་དགོས་
 ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་བདེ་སྲིད་ཀྱི་གནས་
 ཚད་དེས་ཅན་ཞིག་མེད་པར། ང་ཚོ་ཚང་མ་འགོ་བ་མི་ཡིན་
 པའི་ཆ་ནས་འོས་བབ་ཡོད་པའི་ཆེ་མཐོང་དེ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་
 བས་འཚོ་གནས་མི་བྱུང། ང་ཚོས་སྤྲུག་བསྐྱེད་སྲོང་ཐབས་
 དང་བདེ་སྲིད་དོན་གཉེར་བྱེད་པའི་གལ་ཆེའི་ཆ་རྒྱུ་ཞིག་ནི་
 དདུལ་ཡིན་པ་དངོས་འབྲེལ་རེད།

འོན་ཀྱང་ད་འགྲིགས་སོང་ཟེར་བའི་མཚམས་ལ་སླེབས་པར་
 དདུལ་མང་ཉུང་རི་ཅམ་ཞིག་དགོས། རོད་སྐད་ནང་། ལྷགས་

རེ་ང་ཚོས་དབྱེ་ལ་ཀུན་དགའ་དོན་གྲུབ་ཅེས་དེའི་མིང་
 འདོགས་ནས་འདོད་ཀྱི་ཡོད། བོད་རིགས་ཚོའི་རྣམས་དེ་
 སྤྱིར་བཏང་མི་ཞིག་གི་མིང་འདྲ་པོ་གོ་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་
 དེས་ང་ཚོ་ཚང་མ་སྤྱིད་པོ་བཟོ་བ་དང་ང་ཚོའི་འདོད་དོན་
 འགྲུབ་པར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་དོན་འདྲ་པོ་ཞིག་སྟོན་ཀྱི་ཡོད།
 གང་ལགས་ཤེ་ན། དབྱེ་གྱིས་ང་ཚོར་གདམ་ག་དང་རང་
 དབང་སྲོད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། མི་རྣམས་དེ་ལ་རྣམས་ཉེ་ད་
 འགྲིགས་སོང་ཟེར་བའི་དུས་ཤིག་ལ་སྐྱབས་མི་ཐུབ་པ་ལྟར་
 མངོན་པ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན། མཚམས་དེ་དོས་ཐུག་འབྲུང་དུ་
 ཡོང་མཁན་བོད་མི་ཚོས་ཀུན་དགའ་དོན་གྲུབ་ལ་བཅངས་
 པའི་དད་གུས་ལ་དོས་ནས་སྟངས་ཤོ་གི་ཡོད། བྱེད་རང་ཚོས་
 ཤེས་ཀྱི་ཡོད་དམ། ང་ཚོའི་སྲོལ་རྒྱུན་དུ་ཚོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་
 ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ། བོད་མི་ཚོས་སྤྱིར་བཏང་ནས་སྤྱིང་རྗེའི་ལྷ་ཡི་
 གཟུངས་སྟབས། ལོ་མཆི་བརྒྱ་རྗེ་ཞེས་པ་འདོན་སྲོལ་ཡོད།
 ང་ཚོས་ཉི་མ་ཉལ་པར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འདོན་ཞིང་། ཐ་ན་
 ལས་དོན་གཞན་ལ་བྲེལ་བ་ཚ་བོ་ཡོད་ནའང་ཁུ་སིམ་པོར།
 ལོ་མཆི་བརྒྱ་རྗེ་ཞེས། ང་ཚོས་མ་ཉེ་འདོན་ཀྱི་ཡོད། འོན་
 ཀྱང་མི་ཚོས་དེ་མཁྱོགས་པོ་འདོན་སྐྱབས། ལ་ལྷན་སྤྱི་བ་དུ་
 གྱུར་ཉེ། ལོ་མཆི་བད། ལོ་མཆི་བད། མཆི་བད། མཆི། མཆི།

མཉེ་ཞེས་དབྱིན་སྐད་ནང་། མ་ནི།(money)མ་ནི། མ་ནི་ཞེས་
འདོན་གྱི་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་།

ཕྱི་དངོས་པོའི་དང་བཞིན།

སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་པ་དག་གིས་
 ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་ནང་དབང་ཉག་ས་ཕྱོགས་སྤྱི་ག་བྱས་པ་སྟེ་
 བོད་ཕྱི་དངོས་པོའི་མཐུན་སྦྲེན་གྱིས་བསམ་སྐྱོའི་དང་འཕེལ་
 ལ་འགྲུལ་སེལ་ཙམ་གྱི་ཤུགས་སྦྲེན་མ་གཏོགས་སྤྱི་ག་གྱི་
 མེད་པ་ཉ་ཅང་གསལ་པོ་བསྟན་ཡོད། དཔེར་ན། ཅ་ལག་
 གསར་པ་ཞིག་ཉོས་པའི་སྐབས་དང་པོ་དགའ་སྐྱང་ཆེན་པོ་
 གྱེད་གྱང་རིམ་བཞིན་དེ་ཡལ་ནས་སྐྱར་ཡང་སྐྱར་གྱི་བདེ་
 སྤྱིད་གྱི་རིམ་པ་དེར་སྐྱར་དུ་སྤྱིར་ལོག་གྱེད་གྱི་ཡོད་པ་ཞིབ་
 འཇུག་དེ་དག་གིས་བསྟན་ཡོད། བོད་པའི་ཁ་སྐད་ནང་།
 གནས་ཚུལ་དེ་གསལ་པོར་སྟོན་པའི་བརྗོད་ཚུལ་ཞིག་ཡོད།
 སྐད་ཡིག་གཞན་ནང་དེའི་སྐད་དོད་ཉག་ཉག་ཅིག་ཤེས་གྱི་
 མེད། མི་གཅིག་ལ་མཁོ་ཆས་གསར་པ་ཞིག་ཐོབ་སྟེ་སེམས་
 ལོར་བའི་སྐབས། ང་ཚོས་མི་དེ་ལ་ཨ་གསར་ཆ་པོ་ཟེར་གྱི་
 ཡོད། བསྟན་དོན་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དེ་འདོད་རུ་ཆ་པོ་
 ཙམ་མིན་པར་ད་དུང་སེམས་འགྱུར་སྦྲེན་པོ་དང་སྐྱ་པོ་ཡོད་

པ་སྟེ། དུས་རྟུག་ཏུ་ཁ་ཕྱོགས་གསར་ཤོས་སམ་འབྲུལ་ཆས་
གསར་ཤོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྟེག་མཁན་ཞིག་ལ་པོ།

རང་བྱུང་འཇམ་སྐྱིང་ནང་གི་ཐོན་ཁུངས་ཐད་འཇུག་ཚད་བྱེད་
པ་ནས་བྱིས་ཚང་གི་འཇུག་ཚད་བར། དངོས་པོའི་རིན་ཐང་
རྣམས་རྒྱན་དུ་དཀའ་ངལ་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཤིག་ཆགས་ཡོད།
ཕྱི་དངོས་པོའི་དཔལ་འབྱོར་ནི་བདེ་སྐྱིད་ལ་ཁག་ཐེག་སྤུབ་
མཁན་ཞིག་མིན། མདོར་ན། དོས་རང་ཡང་ཉ་ཅང་འབྱོར་
སྟེན་དང་ཐ་ན་ཐེར་འབྲུམ་གྱི་བདག་པོ་ཡིན་མཁན་མི་སྣ་ཉུང་
ཤས་དང་སྤྲུག་འཕྲད་བྱུང་། ཁོང་ཚོ་སྐྱེར་གྱི་ཐོག་ནས་རང་
ཉིད་ཀྱི་མི་ཚེའི་ནང་འདོད་པ་མི་ཁེངས་པ་དང་སྐྱིད་པོ་མི་
འདུག་ཅེས་དོས་ལ་སྤྲ་གསང་མེད་པར་བརྗོད་ཀྱི་འདུག རྒྱ་
ལོར་གྱིས་མི་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་སྐྱོར་དུ་བཅོས་མའི་བཅའ་ས་
ལྟ་བུ་བསྐྱུན་ཏེ། དེ་ལས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཁེངས་རྒྱུར་གི་ཚོར་
བ་སྐྱེན་གྱི་ཡོད། དེས་ན་ཀུན་དགའ་དོན་སྤུབ་ནི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་
ཐོན་ཆེན་སྐྱུན་མཁན་གྱི་ཡིད་ལྟོན་མི་རུང་བའི་གྲོགས་ཤིག་
ཡིན། ཕྱི་དངོས་པོའི་རྒྱ་ལོར་གྱིས་གཞོན་འུགས་དང་སྤྲུག་
བསྐྲུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་འབྱུང་ཁུངས་བྱེད་སྟེན་ཀྱང་། བཅེ་བ་
དང་སྐྱིང་རྗེ་ལ་གཞི་བཞག་པའི་ནང་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་ལོར་གྱིས་

དེ་ལྟར་མི་བྱེད། དེར་བརྟེན་རྒྱ་ལོར་གང་འདྲ་ཞིག་ང་ཚོས་
 དངོས་གནས་འཚོལ་སྐྱབ་བྱེད་དགོས་པ་གསལ་པོ་ཡིན།

འོན་ཀྱང་རྒྱ་ལོར་གྱིས་དོན་དངོས་སུ་སྐབ་ཆེ་བའི་བདེ་
 འཇགས་དང་འདོད་ལྡོ་ཚེམས་པ་ཞིག་སྲོད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་མི་
 ཁག་ཅིག་གིས་བརྗོད་ཤིང་ཆེ། འདི་གཅིག་བྱས་ན་བདེན་
 པ་ཡིན་སྲིད། འོན་ཀྱང་ཕྱི་དངོས་པོའི་རྒྱ་ལོར་རྣམས་དོན་
 དངོས་སུ་བརྟན་པོར་ངེ་ལྟར་གནས་སྐབ་བཅ། ང་ཚོས་
 དངོས་སུ་སྲོང་བཞིན་པའི་ཕྱི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་བདེ་
 འཇགས་དེ་ངེ་ཅམ་སྲོན་ཆག་ཤོར་སྐྱ་པོ་ཡིན་མིན་ནི་ཡང་
 བས་ཡང་དུ་འབྱུང་བཞིན་པའི་རང་བྱུང་གོད་ཆག་གིས་ང་
 ཚོར་བརྟན་སྐྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

བདེ་ཐང་།

འཕྲོད་བསྟེན་དེ་བདེ་ཐང་གི་འབྲུང་ཁུངས་ཤིག་ཡིན་ནམ་
 ཞེ་ན། ཉན་ཉན་རེད་ཅེས་བརྗོད་རྒྱ་ཡིན། ང་ཚོ་མང་ཆེ་བར་
 སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཉམས་སྲོང་ཡོད་པ་བཞིན། ང་ཚོར་ཡང་
 བས་ཡང་དུ་རྒྱག་རྒྱའམ་མི་བདེ་བ་བྱུང་བའི་སྐབས། སེམས་
 ཀྱི་ལྷ་སྟངས་བཟང་པོ་ཞིག་སྟོན་རྒྱ་ཉ་ཅང་ཁག་པོ་རེད།
 དེས་ན་ང་ཚོའི་ལུས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་ལྷ་ཉིག་བྱ་རྒྱ་གཡ་
 ཆེན་པོ་ཡིན། ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་ཟས་ཡག་པོ་བསྟེན་བ་
 དང་། གཉིད་ཉག་ཉག་ཁྲག་པ། ལུས་སྲོང་ཡང་གང་འཆོམ་
 གྱེད་དགོས། གཡ་ཉེ་ང་ཚོར་ན་ཆ་པོ་ག་ན། ངེས་པར་དུ་
 འོས་འཆོམ་གྱི་ཆད་ལྡན་སྟེན་པ་ཞིག་བསྟེན་གཏུགས་བྱས་
 ཉེ་སྟེན་པས་སྟེན་བཅོས་གང་ཞིག་བཀའ་བཀོད་གནང་ཡང་
 ལག་བསྟར་གྱེད་དགོས། དེ་ཅམ་ནི་ཉ་ཅང་གསལ་པོ་རེད།
 འོན་ཀྱང་གཡ་ཉེ་ང་ཚོས་སེམས་དང་སེམས་ཚོར་གྱི་ཆ་རྒྱེན་
 ལ་སྒྲུང་མེད་བཏང་སྟེ། འཕྲོད་བསྟེན་ནི་སྲོགས་ཡོངས་ནས་
 ལུས་ཀྱི་གནད་དོན་ཁོ་ནར་བཅིས་ཉེ་ང་ཚོའི་ལུས་ཀྱི་གནས་

སྣངས་གཅིག་ཤུའི་ཐོག་ལ་སེམས་ཁུར་བྱས་ན།   ང་ཚོས་
འོར་འཁྲུལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

གང་ཡིན་ཞེ་ན། ལུས་ཀྱི་བདེ་ཐང་ཡག་པོ་གནས་པ་དང་ནང་
སེམས་ཀྱི་བདེ་སྲིད་དབར་དགོས་ངེས་སམ་ཐང་ཀའི་འབྲེལ་
བ་མེད། ལུས་པོ་བདེ་ཐང་དང་སྟོབས་ཤུགས་ཆེ་བའི་མི་
ཞིག་ལ་སྲིད་པོ་མེད་པ་ཡོང་མི་སྲིད་དམ། དེ་ནི་ཡོད་པ་ཏ་
གོ་དོན་གསལ་རེད། དེ་ག་ནང་བཞིན། ལུས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་
ཞན་པ་དང་འཚོ་ཐབས་ཏ་ཅང་ཞན་པའི་མི་ཞིག་ལའང་སྲིད་
པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་མི་བདེན་ནམ། ངས་བྱས་ན་ཉན་ཉན་ཡོང་
སྲིད་པ་རེད། དཔེར་ན། ལུས་པོ་རང་ཚུགས་མི་ཐུབ་པའི་
ཆས་པོ་ཞིག་ཡིན་ན་སྲིད་པོ་མེད་པའི་ཁྲབ་པ་མེད། ཅ་བ་
ནས་ཁྲབ་ཀྱི་མ་རེད། དེར་བརྟེན་མ་གཞི་ལུས་པོའི་འཕྲོད་
བསྟེན་གྱིས་འགོ་བ་མའི་བདེ་སྲིད་ལ་མཐུན་སྦྲེད་བྱེད་ཀྱང་།
དེ་ནི་དེའི་མཐར་ཐུག་གི་འབྲུང་ཁུངས་ཞིག་མ་ཡིན། དེ་ལས་
སྟོག་ཉེ། བདེ་སྲིད་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས་དོ་མ་དེ་བསྐྱར་དུ་ང་ཚོའི་
སེམས་ཀྱི་གནས་སྣངས་དང་། ལྟ་ཚུལ། ཀུན་སྲོད་། གཞན་
ལ་ང་ཚོའི་སེམས་པ་རྗེ་ཅམ་བཟང་མིན་བཅས་ཡིན།

མཛེལ་འབྲེལ།

གྲོགས་པོའི་དབར་གྱི་མཛེལ་འབྲེལ་ལ་གཞིགས་ན། ཏུས་
 ཚོད་སྐྱེལ་བ་དང་ཉམས་སྤོངས་སྐྱེལ་དེས་བྱེད་སའི་གྲོགས་
 པོ་འཆམ་པོ་དགོས་སྐྱེའི་ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ར་ཚོ་
 སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། རང་
 གཞན་དབར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་ནི་ར་ཚོའི་བདེ་ཐབས་ཆེད་གལ་
 འགངས་ཆེན་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་ར་ཚོས་དེས་པར་དུ་གཟབ་
 བྱས་ངང་བཅོས་མིན་གྱི་མཛེལ་འབྲེལ་དང་། ཁ་ཅམ་གྱི་བཅོས་
 མའི་མཛེལ་འབྲེལ་དབར་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས། མིའི་སྤྱི་
 ཚོགས་ནང་དདུལ་དང་། ལོ་གནས། སྤྱིའི་སྣང་ཚུལ་བཅས་
 ལ་བརྟེན་ནས་དོ་སྣང་ལྷགས་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐྱེབ་གྱི་ཡོད། འོན་
 ཀྱང་དོ་སྣང་དེའི་ཡུལ་ངོ་མ་དེ་གང་ཡིན་ནམ། མི་དེ་དག་དང་
 ཚོའི་སློབ་སྦྱོར་གྲོགས་པོ་མ་ཡིན་པར། དེ་ལས་སྡོག་སྟེང་
 ཚོའི་དདུལ་དང་། གནས་བབ། ཡང་ན་སྤྱིའི་རྣམ་པ་བཅས་
 གྱི་གྲོགས་པོ་ཡིན་སྲིད། དེས་ན། བམ་ཞིག་དང་ཚོའི་སྐྱོན་
 ཉམས་སྤོངས་སྤྱིན་པ་ན་གང་ཡོང་གི་རེད་དམ། གལ་སྲིད་དང་

ཚོའི་ཕྱི་ལོ་རྣམ་པ་ཉམས་པ་འཕམ་ང་ཚོའི་དབུལ་བརྒྱལ་སྟོར་
 ལོར་ན་གང་ཡོང་གི་རེད་དམ། ང་ཚོར་དགོས་མཁོ་ཆེ་བའི་
 སྐབས་དེར་གྲོགས་པོ་དེ་དག་ད་དུང་རང་འཇགས་གནས་གྱི་
 རེད་དམ་ཡང་ན་ཡལ་འགོ་གི་རེད། ཉེན་ཁ་ནི་གྲོགས་པོ་དེ་
 རིགས་སྤྱད་དུ་མི་སྤྲང་བར་འགྱུར་ངེས་ཡིན།

ལྷན་མེད་པའི་མཛའ་འབྲེལ་ནི་ཡིད་ཆེས་དང་བཅེ་བ་མང་
 གཞིར་བྱས་ནས་ཡོང་བྱུང་བའི་གནད་དོན་གསལ་པོ་ཞིག་
 ཡིན་ཞིང་། བན་ཚུན་གཉེས་མོས་གྱི་སེམས་ཁུར་དང་གུས་
 བརྩེའི་ཚོར་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་སྐབས་འབའ་ཞིག་ལ་མངོན་དུ་
 འགྱུར་བྱུང་། དེར་བརྟེན་གཅིག་སྤུའམ་ཁེར་རྒྱུ་གྱི་ཚོར་བ་ལ་
 གཉེན་པོ་བྲེད་མཁན་ཡིད་ཆེས་དང་བྱམས་སེམས་གྱི་ཚོར་བ་
 རྣམས། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱུན་གཞན་འབའ་ཞིག་ལས་ཡོང་གི་མེད་
 ལ། མཛའ་འབྲེལ་གྱི་ཕྱི་ལོ་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ཡོང་གི་
 མེད། འོན་ཀྱང་གཞན་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སོ་སོའི་
 སེམས་ཁུར་དང་གུས་བརྩེའི་སྟོན་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་
 ཡོད། དེ་ཚོའི་མཐར་ཐུག་གི་འགྱུར་ཁུངས་ནི་ང་ཚོའི་རྒྱུད་ལ་
 ཡོད།

མོ་མང་སློན་མེངས་གཅིག་སི་པན་(Spain)ལ་བསྐྱོད་པའི་
སྐབས། རོས་དང་ཡི་ཤུའི་གྲ་བ་ཞིག་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་། ཁོང་
འི་རང་གི་དགོན་པའི་རྒྱབ་ཏུ་ལོ་ལྔ་མཚམས་པ་བྱས་ཏེ་
བཞུགས་སྐྱོད་འདུག དུས་ལྟན་དེའི་ནང་ཁྱེད་རང་གང་གནང་
ནས་བཞུགས་པ་ཡིན་ཞེས་ངས་བཀའ་འདི་ཞུས་སྐབས། ཁོང་
གིས། བྱམས་བརྩེའི་ཐོག་སློམ་བརྒྱབ་ནས་བསྐྱོད་པ་ཡིན་
ཞེས་ལན་གནང་བྱུང་། ཁོང་གིས་དེ་ལྟར་དབྱིན་སྐད་ནང་
གསུང་སྐབས། དབྱིན་སྐད་ང་ལས་མ་དག་པ་ཚ་བ་སློན་གྱི་
འདུག་ཡང་། ཁོང་གི་སྐུན་ཟུང་ནས་འིན་ཏུ་གཏིང་ཟབ་པའི་
ཚོར་བ་ཞིག་མངོན་པས། འགྲེལ་བཤད་འཕམ་མ་རྒྱག་དགོས་
གྱི་མི་འདུག དེ་ནི་ཁེར་རྒྱུ་དུ་གནས་ཡང་ཁེར་རྒྱུ་གི་ཚོར་
སྣང་མེད་པའི་མི་ཞིག་གི་དཔེ་མཚོན་ཡིན། ང་ཚོ་གཞན་དང་
མཉམ་དུ་འབྲེལ་ལམ་བཟོ་མཁན་གཙོ་བོ་ནི་བྱམས་པའམ་
སྤྱི་ཇི་ཡིན། ཐོགས་པོ་དང་ཡིད་སློན་བྱེད་མཁན་མང་པོ་
ཡོད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་མི་དེ་དག་ལའང་ཁེར་རྒྱུ་གི་ཚོར་
སྣང་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་ཁེར་རྒྱུ་གི་ཚོར་བའི་གཉེན་
པོ་ནི། སྐུན་རྒྱ་མི་རིགས་གཞན་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་བརྩེ་
བ་དང་། སེམས་འཁྲུང་། བྱམས་པ་སོགས་ནང་སེམས་གྱི་ལྟ་
སྣངས་དེ་དག་ཡིན་ཞེས་རོས་ནས་བཞག་སྐུལ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།